

Pispalalainen

1 • 2011

ENTISTÄ TANAKAMPI

Tietovisat ke klo 19.07
Huutovisa la klo 15.00

Tahmelan viertotie 2
puh. 222 3353
avoinna ark. 15-24, la 12-01, su 12-23

Live-musiikkia viikonloppuisin! www.kujakolli.fi

VASTAVIRTA ~ KLUBI

MA – PE ★ 15 – 02

LA – SU ★ 12 – 02

TIETOKILPAILU JOKA TIISTAI

21:30

TUU SINNE NYT.

Pispalan valtatie 39 • muu ohjelma - www.vastavirta.net

Pispalalainen 1 / 2011

Päätoimittaja
Hannu T. Sepponen

Toimitussihteerit
Hilikka Hakala
Aino Sepponen
Seija Virkkunen

Toimituskunta
Hilikka Hakala
Paula Huhtanen
Ilpo Mikkonen
Veikko Niskavaara
Asko Parkkonen
Marita Sandt
Hannu T. Sepponen
Aino Sepponen
Solja Virkkunen

Kansikuvat
Ilpo Mikkonen

Taitto
Mikko Nenonen
Sami Vuotoniemi

Painopaikka
Tampereen Offsetpalvelu Oy

Painosmäärä
4500

Julkaisija
Pispalan kumppanuus ry

Jakelu
Suur-Pispalan alue

Pispalan verkkosivut
www.pispala.fi

Pispalalainen verkossa
www.pispala.fi/pispalalainen

Ilmoitukset
Katso mediakortti lehden
nettisivuilta

Lisää Pispala-juttuja
www.mansetori.fi/pispala

Toimitus
Pispalan kirjastotalo
Tahmelankatu 14
33240 Tampere
puh. 03 223 9654
pispalalainen@gmail.com

Seuraava numero ilmestyy
joulukuussa 2011

Toimitus ottaa vastaan aineistoa,
juttuvinkkejä ja palautetta.

Pispalalainen

1 • 2011

MENNYT TALVI JA LUMISOTA

Kulunut pitkä talvi muistetaan pääkau-punkiseudulla Lumisodan aikana. Tuli lunta muuallakin. Tampereella koettiin kuukausien ajan hankaluuksia tavalla, jota ei ollut koettu usein viime vuosina. Kalusto ja miehistö oli varmasti kovilla, mutta silti ihmetystä herätti, kuinka kauan ja sitkeästi oltiin kasautuneiden kinosten armoilla. Ensimmäisten kaaos-päivien jälkeenkin Pispalassa säilyivät jalkakäytävät kauan käyttökelpotomassa tilassa. Pispalanharjulla hirvitti katsella kapeassa kujassa autoja väisteleviä jalankulkijoita ja kadun reunukset olivat pysäköinnille kelvottomassa tilassa. Tilanne oli sama muuallakin ja jatkui lopputalveen saakka.

Ei voi olla yllätys, että maailman pohjoisimmassa maassa tulee talvella lunta. Jostakin syystä katujen perus-

kunnossapito lipsui pahan kerran. Ei voi olla sallittavaa, että ihmiset saavat välttämättömän kunnossapidon palvelun vain erikseen hälyttämällä, tai oma-toimisesti pakkotilanteessa. Jokainen ymmärtää pahimman paineen ajan, mutta viikkokausia jouduttiin elämään kuin jäätyneessä perunapellossa.

Kuvaa täydentää, että Pispalan liikenteeseen ja paikoitukseen kohdistuu jatkuvasti lisää paineita. Useiden kiinteistöjen monet kulkupelit täyttivät ahtaat kadut ja haittasivat myös kevyttä liikennettä. Onkohan paikoituksen mitoitus ollut realistisella pohjalla? Ei voi olla hyväksi, että ahtaus syö liikku-misen turvallisuutta ja kiristää naapurisopua. Nyt on myös lisää syitä kysyä, mitä järkeä on kasvimaat rakentamalla pahentaa myös liikenteen ongelmia.

Hannu T. Sepponen

SISÄLLYSLUETTELO

4	Wapputansseissa Haulitehtaalla	22	Karnevaalien historiaa
5	Asukasyhdistyksen uusi pj.	24	Pispalan 30. karnevaalit
6	Eduskuntavaalit Pispalassa	26	Hirvitalo ja maailma
8	Mikko Alatalo 60 v.	30	Nuotiopaikat saareen
10	Pusikoituuko Pispala?	31	Sauna siellä, sauna täällä
12	Satu Hassi 60 v.	33	Tampere Guitar Festival
14	Hierojaa aina tarvitaan	34	Sanhattan?
15	Päivölässä perinnettä	36	Arkkitehti kritisoi
16	Kurpitsan kuulumisia	38	Asemakaavan periaatteet
18	Teatteria Pispalassa	41	Neuvoja korjaajille
19	Hernandon salaisuus?	42	Kumppanien kuulumisia
20	Menneen talven lumia	44	Rönnillä Viidan Moreeni
		45	Kopsan lasitöitä

HAULITEHTAALLA TANSSITTIIN VAPPUA

Pispalan musiikkiyhdistys järjesti vappuaattona erittäin onnistuneen tilaisuuden Haulitehtaalla. Vanhan ajan tanssit saivat kansaa liikkeelle.

Illan soitosta vastasi Hurmaavien Herrojen Tanssiorkesteri. Konkarit tuuttasivat valssia, tangoa, humppaa ja iskelmää väkevästi, ja parketti täyttyi tanssijoista.

Tupa oli täynnä, ja osa juhlakansasta oli saapunut paikan päälle ensimmäistä kertaa. Moni ei näet tiennyt koko Haulitehtaan olemassaolosta, saati sen käytöstä kokous- ja juhlatilana.

Illan erikoisvieraina esiintyivät **Mikko Alatalo, Heikki Salo, Pauli Hanhiniemi ja Katwi**. Lisäksi pari laulua tempaistiin Vuoriston humppaveikkojen solistien voimin.

Vapputansseja kiitettiin myös ajankohdasta: soitto alkoi jo kello 17, ja kun ilta päätettiin kello 21, jokainen ehti vielä hyvin omiin vappukarkeiloihinsa. Onnistunut aloitusajan valinta lienee pääsyy mahtavaan yleisömenestykseen.

Makkara, kahvi ja pulla tekivät kauppansa, samoin arvat, joten musiikkiyhdistys sai hyvän pesämunan ensi

elokuun Pispala Folk -tapahtuman järjestämiseksi.

Suurin kiitos kuuluu Pispalan Moreeni ry:lle, jonka isännöimä juhlatila onnistuttiin saamaan käyttöön.

Pispala Folk ja uusi puheenjohtaja

Pispala Folk 2011 järjestetään Tahmelan rannassa jo 11. kerran elokuun ensimmäisenä sunnuntaina, joka on tänä vuonna 7. elokuuta. Pispalalaisen painoon mennessä esiintyjälistä on vielä avoin. Se tiedetään, että entiseen tapaan ohjelmisto koostetaan koko perheen piknik-tapahtumaa ajatellen ja lapsille tarjotaan lisäksi myös omaa ohjelmaa. Maksuttomassa folk-tapahtumassa pyörähtää vuosittain noin 2 000 kävijää.

Toiset viihtyvät koko päivän, toiset

tulevat kuuntelemaan suosikkimusiikkiaan. Laadusta ei tulla tinkimään tänäkään vuonna.

Järjestävä seura, Pispalan Musiikkiyhdistys ry, on saanut myös uuden puheenjohtajan. Harjulla asuva **Pekka Lahtinen** lupaa Folkien lisäksi uusia kujeita, kun syksyyn saakka päästään.

– Vapputanssit oli hyvä kokeilu pispalalaisten tanssihalukkuudesta. Toivottavasti voimme jatkaa, ehkä jo syyspimeillä.

Tanssiorkesterissa vapputunnelmaa loivat Juha Mononen, Janne Hurme, Keijo Kariskoski, Matti Vilen sekä Seppo Kapanen.

Yhteisöllisyydessä on voimaa

PISPALAN ASUKASYHDISTYS sai huhtikuun alussa uuden puheenjohtajan. 36-vuotias Hanna Kinnunen on asunut Pispalassa liki kolme vuotta; ensin vuokralla vanhassa puutalossa Rajaportin saunan naapurissa ja viimeiset pari vuotta etelärinteellä vanhassa vuokratilassa. Yhteisöllisyyden ja vanhojen vuokratilojen säilyminen ovatkin uudelle puheenjohtajalle sydämenasioita.

Miten itse päädyit Pispalaan?

Lähdin Helsingistä Pohjanmaalle kesäretkelle, ja ”eksyin” sattumalta Pispalaan iltakävelyllä. Sydämeni sanoi heti, että täällä tulisin joskus asumaan. Kesti syksyyn 2008, kunnes unelma Pispalasta toteutui: sitä ennen olin hypännyt pois oravanpyörästä ja viettänyt puoli vuotta Itä-Afrikassa. Muutto Pispalaan toi mukanaan niin maiseman kuin ammatinvaihdoksenkin.

Millaisia asioita itse arvostat Pispalassa?

Pispalassa yhdistyvät kaupunki ja maaseutu: voin asua vähän kuin maal-

la ja hyödyntää kaupungin palvelut ja kulttuuritarjonnan. Yhteisöllisyys on Pispalassa todella ainutlaatuista, ja on ihanaa, että lapsetkin voivat liikkua kaduilla edelleen varsin turvallisesti. Lisäksi yhdistystoiminta on vireää ja tapahtumia riittää.

Mitkä ovat Pispalan asukasyhdistyksen polttavat kysymykset tällä hetkellä?

Ajankohtaisinta on seurata ja ohjata kannanotoin sekä Pispalan että Santalahden kaavoitusprosesseja. Lisäksi matkailua tulisi kehittää niin, että läpikulkuliikenne Pispalan alueella vähenisi ja matkailijat saataisiin kävelemään ja kokemaan Pispala kaikin aistein. Tähän pyritään myös karttaprojektilla, jota toteutetaan yhteistyössä Moreenin ja kaupunkiseudun elinkeino- ja kehitysyhtiö Tredea Oy:n kanssa. Tavoitteena on tuoda Pispalan historiaa lähelle niin asukkaita kuin matkailijoitakin, sähköisesti netissä ja perinteisesti perikartalla. Jotta alueella kävelemiseen

voitaisiin innostaa muutenkin, täytyy myös palveluja kehittää ja tukea pienyrittäjyyttä.

Mitä uutta haluat tuoda Pispalaan?

Mielestäni avoimuus ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa ovat kaiken a ja o. Pispalaan muuttaa koko ajan uusia asukkaita, ja heidät olisi saatava mukaan toimintaan ja osaksi yhteisöä. Jokaisen tulisi kantaa vastuunsa omasta ympäristöstään ja yhteisöstään, sillä yhteiskunta ei enää nykyisillä resursseilla pysty hoitamaan asioita, joita pidimme vielä 1980–90-luvuilla itsensänselvyyksinä. Tiedonkulkua asukasyhdistyksessä on pyritty edistämään nettisivuja ja muuta sähköistä viestintää (esim. Facebook) kehittämällä sekä järjestämällä erilaisia tempauksia. Yhteistyötä voidaan rakentaa myös Pispalan ulkopuolelle, vaikkapa Hyhkyn ja Pyynikin suuntaan tai jopa maaseudulle ystäväkyliin.

Millaista osaamista asukasyhdistyksen toimikunnassa on?

Toimikunnassa on kahdeksan osajaa erilaisilta aloilta – kaikki heistä ovat toimineet Pispalan yhdistyksissä jo aiemmin. Kaavoitusasioita asukasyhdistyksessä seuraa ja pohtii kaavatyöryhmä. Lisäksi osaamista on muun muassa yritysyhteistyöstä, sosiaalialalta, julkaisutoiminnasta, kansainvälisyydestä ja teknilliseltä alalta. Toimikunta jakaa vastuuta osaamisen mukaan, ja vastaus löytyykin lähes aina kaikenlaisissa asuamiseen liittyvissä pulmissa.

Pispalan asukasyhdistyksen toimikunta, puheenjohtaja Hanna Kinnunen oikealla.

★ Karnevaalivinkki: Myynnissä uusi paita, jossa on kuvana Heinarin piirtämä ensimmäinen karnevaalikuva.

PISPALA PUNERTUI, KOKOOMUS ROMAHTI HYHKYSSÄ JA PERUSSUOMALAISET RYNNIVÄT KAUTTA RINTAMAN

Huhtikuussa käytyjen eduskuntavaalien suurimpia voittajia Pispalassa olivat Vasemmistoliitto ja Perussuomalaiset. Hyhkyssä taas Kokoomus kärsi rökäletappion ja persut takoivat siellä ison jytlyn. Demarit pitivät pintansa, Vihreät tippuivat.

Kokoomus kärsi Pispalassa pienen tappion, mutta säilytti paikkansa kaupunginosan suurimpana puolueena. Vaalien voittaja oli Vasemmistoliitto, jonka nousu johtui Pispalan äänikuningattareksi nousseesta **Anna Kontulasta** (entinen pispalalainen!). Hän kolmin-kertaisti äänimääränsä.

Pispalassa pärjäsivät silti erityisen hyvin kokoomuslaiset ehdokkaat, joista neljä kahmi yli puolet Kokoomuksen Pispala-kannatuksesta. Heistä läpi menivät **Kimmo Sasi**, **Sofia Vikman** ja **Harri Jaskari**. Vihreiden vetonaula oli **Oras Tynkkynen**, demareiden taas **Hanna Tainio** ja **Saara Karhu**.

Huolimatta kovasta nousustaan Perussuomalaiset eivät Pispalan kasvogallerian "Top 10":een yltäneet. Mäen oman pojan, **Mikko Alatalon**, menestykseen vaikutti Keskustan yleinen vaalitappio: Pispalasta ja Hyhkystä herui nyt yhteensä vain 79 ääntä. Silti läpimeno.

Hyhky persuuntui

Hyhkyssä Kokoomuksen kannatuksesta suli peräti 11 prosenttiyksikköä. Demarit petrasivat ja ottivat kaupunginosan ykköspuolueen paikan. Perussuomalaiset saivat ison jytlyn: puolue-

een kannatus nousi 14 yksikköä. Myös Vasemmistoliitto ja Vihreät nostivat hieman kannatustaan.

Hyhkyssä äänikuningattareksi nousi SDP:n Saara Karhu (Hyhkyn oma likka!) 104 äänellään. Hänen äänimääränsä kuitenkin putosi kolmanneksen vuoden 2007 vaaleista. Karhun ohella puolueen vetonauloja olivat **Pia Viitanen** ja **Hanna Tainio**.

Perussuomalaisten **Laila Koskelan** ja **Pertti Virtasen** äänimäärät eivät silti juurikaan muuttuneet neljän vuoden takaisesta. Merkille pantavaa on Kokoomuksen Kimmo Sasin kannatuksen puolittuminen ja **Marja Tiuran** täydellinen romahdus, kuten kävi hänelle myös Pispalassa.

Pispala aktivoitui

Äänestysprosentti Pispalan koululla ylsi 78,9:ään – Hyhkyn koululla taas 68:aan. Nousua Pispalassa oli 4,8 prosenttiyksikköä, Hyhkyssä pysyttiin samoissa lukemissa kuin neljä vuotta sitten.

Vaalien häviäjiin kuuluivat Kristillisdemokraatit ja Suomen Kommunistinen Puolue, joiden kannatus laski sekä Pispalassa että Hyhkyssä Kokoomuksen, Vihreiden ja Keskustan lailla. Piraattipuolue sai kummassakin kaupunginosassa 1,3 prosenttiyksikön kannatuksen.

Vaalivoittajiin tulee lukea myös SDP, joka nosti hienoisesti kannatustaan Pispalassa ja Hyhkyssä.

lähde: www.vaalit.fi

Keitä Pispalasta, Tahmelasta ja Hyhkystä vuosikymmenien aikana eduskunnassa

Eduskunnassa näillä alueilla joskus tai nykyäänkin asuvien edustajien luettelo on oikeastaan yllättävänkin mittava. Tästä joukosta löytyy myöskin yksi henkilö, joka on ollut ehdolla Tasavallan presidentiksi. Sosiaalidemokraateista vallan kahvassa ovat aakkojärjestyksessä luetteltuina olleet seuraavat henkilöt: **Anni Flinck**, **Karl Ivar Lumio**, **Eino Kilpi**, **Sylvi-Kyllikki Kilpi**, **Saara Karhu** ja **Tellervo Koivisto**.

SKDL:n edustajina: **Kuuno Honkonen**, **Marjatta Mattsson-Stenius** ja **Leo Suonpää**.

Vasemmistoliiton **Anna Kontula** ja **Minna Sirnö**. Keskustan edustajana **Mikko Alatalo** ja **Vihreistä Satu Hassi**.

Näin puolueet keräsivät ääniä
Taulukossa on lueteltu ensin puolue, sitten puolueen saama äänimäärä sekä suluissa puolueen prosentuaalinen kannatus. Puolueet on asetettu suuruusjärjestykseen keväisten vaalien tulosten perusteella. SKP:tä pienempiä puolueita ei ole listattu. →

Pispalan koulu	2011 (78,9%)	2007 (74,1%)
Kokoomus	679 (29,1%)	723 (32,6%)
Vihreät	426 (18,3)	479 (21,6)
Vasemmistol.	405 (17,3)	264 (11,9)
SDP	326 (14,0)	288 (13,0)
PS	238 (10,2)	71 (3,2)
Keskusta	122 (5,2)	186 (8,4)
KD	68 (2,9)	79 (3,6)
Piraattipuolue	31 (1,3)	-
SKP	19 (0,8)	62 (2,8)

Hyhkyn koulu	2011 (68,0 %)	2007 (68,4 %)
SDP	454 (23,2)	553 (21,5)
Kokoomus	380 (19,4)	784 (30,4)
PS	363 (18,5)	109 (4,2)
Vihreät	268 (13,7)	331 (12,8)
Vasemmistoliitto	248 (12,7)	234 (9,1)
Keskusta	87 (4,4)	242 (9,4)
KD	83 (4,2)	136 (5,3)
Piraattipuolue	25 (1,3)	-
SKP	24 (1,2)	61 (2,4)

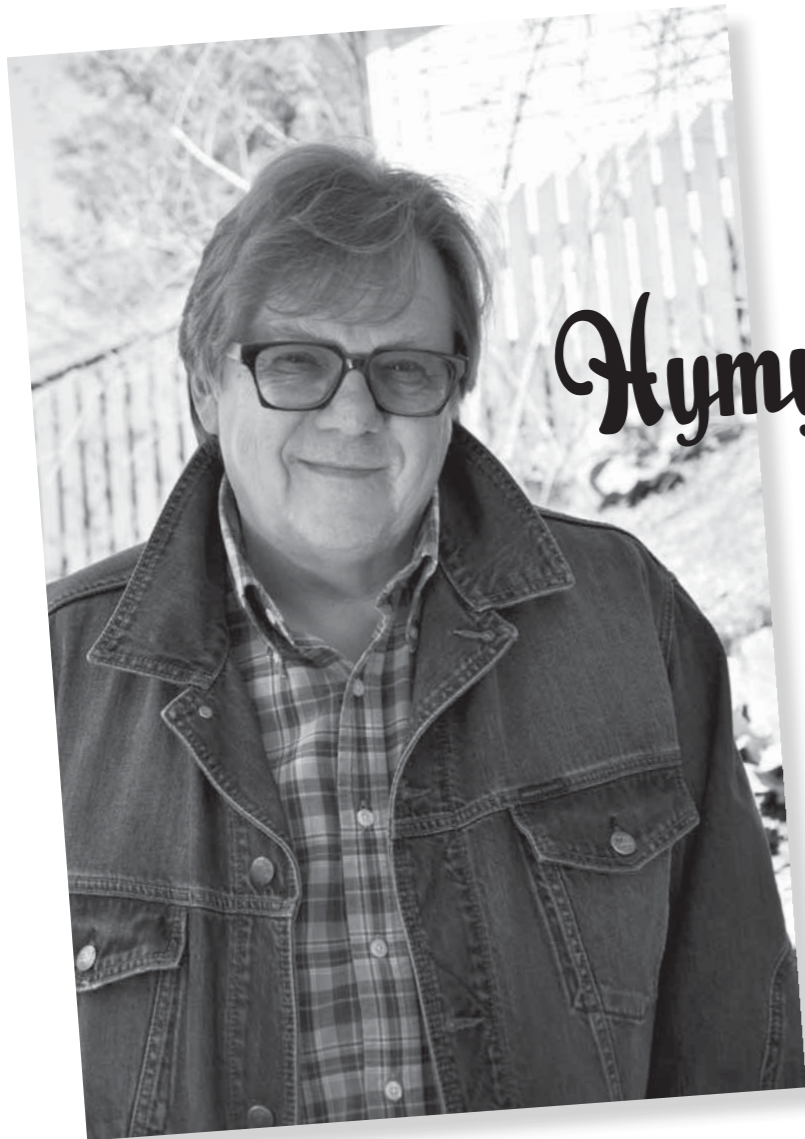
Pispala Top Ten	2011	2007
1. Kontula, Anna (Vas)	161	56
2. Tynkkynen, Oras (Vihr)	151	187
3. Sasi, Kimmo (Kok)	120	135
4. Vikman, Sofia (Kok)	114	-
5. Tainio, Hanna (SDP)	97	-
6. Jaskari, Harri (Kok)	87	109
7. Sirnö, Minna (Vas)	60	59
8. Ojanen, Sanna (Kok)	58	-
9. Karhu, Saara (SDP)	57	74
10. Alatalo, Mikko (Kesk)	56	89

Hyhky Top Ten	2011	2007
1. Saara Karhu (SDP)	104	167
2. Oras Tynkkynen (Vihr)	97	134
3. Laila Koskela (PS)	86	85
4. Hanna Tainio (SDP)	77	-
5. Sofia Vikman (Kok)	71	-
6. Anna Kontula (Vas)	68	20
7. Pia Viitanen (SDP)	68	94
8. Pertti "Velto" Virtanen (PS)	52	56
9. Ulla-Leena Alppi (Vas)	51	-
10. Kimmo Sasi (Kok)	49	107

Pispalassa nuoruutensa asunut Anna Kontula päihitti toisen pispalan liikan Minna Sirnön Pirkanmaalla niukasti 31:llä äänellä.

TEKSTI: HANNU T. SEPPONEN

KUVA: ILPO MIKKONEN

Hymypoika OON

toisia muusikkoja hiillosti musiikin sanomasta.

Siirtyminen *Vicky Leen* kaltaisten kansansuosikkien kautta laajempien väestökerrosten suosioon aiheutti nikkottelua paremmissa piireissä. Tällä ei tarkoiteta kansakunnan rahaeliittiä, vaan politiikan ja mielipiteenmuodostuksen tuolloista eliittiä. **Petri Nevälaisen** juhla kirjassa *Tuntematon Mikko Alatalo* kerrotaan, kuinka laulajan kevyemmäksi muuttunutta linjaa arvosteltiin vasemmistolaisissa piireissä. Toisaalta tunnustustakin tuli. *Kulttuurivihkot*-lehdessä **Timo Tyrväinen** oli kirjoittanut hyväksyvään sävyyn Alatalon tuotannosta. Tyrväinen oli tuolloin vasemman laidan laululiikkeen jäsen.

Taljankka-yhtyeestä tunnettu Tyrväinen kertoo yhä ihastuneensa Alatalon hyvään ja raikkaaseen lauluilmeeseen, esimerkiksi *Maalaispoika oon* -kappaleen viehättämänä. Tyrväisen mielestä *Siirtomaa-Suomen laulut* olivat kapinallisempia kuin esimerkiksi **Juicen** tuotanto. Tästä huolimatta Alatalo ei kelvannut käänteensä jälkeen rockin kapinallisille. Ehkä hänen tuotannostaan puuttui paikallisympäristöä kohtaan osoitettu ja koettu kapinallisuus. Rockin kapina olisi ollut yhtä kuin tapojen epäsovinnaisuus, katu-uskottava poikkeavuus. Sittemmin punk-sukupolven esiinmarssi siirsi eiliseen niin yhteiskunnalliset sanomat kuin musiikillisen taiteellisuuden, eli progressiivisen rockin.

Alatalon pitkässä tuotannossa keskeiselle sijalle nousevat ilman muuta hänen *Siirtomaa-Suomen laulunsa*, kolmiosainen levytys, joka ammentaa

Mikko Alatalo on pohjoisen poika. Joka kansan makuun lauluja tehnyt hymypoika on Kiimingistä kotoisin. Juuri siitä siirtomaa-Suomesta, josta on siirrytty leivän perässä rintamaille. Mutta on Mikko samalla työkansan poika, kun syntymäkin sattui vapunpäiväksi. Silläkin rintamalla sydän on sykkinyt.

Mikko on viettänyt juuri pyöreitä vuosia, toukokuun ensimmäisenä tuli 60 täyteen. On julkaistu juhlalevy, oli konsertti Tampere-talolla, jossa päivän sankari sai itse kuulla kun lauluja laulettiin. Mukana oli **Anna Hanski, Pentti Hietanen, Mariska, Pauli Hanhinen, Heikki Salo, Juha Tapio, Janna Hurmerinta** ja monia muita. On eri kokemukset tehdä ja toinen kuulla, etenkin omia laulujaan.

Jos on tehnyt neljän vuosikymmenen aikana 600 laulua, on sekä tekijälle että kuulijalle vaikea tehtävä poimia tär-

keimmät. Kysymättä Mikko sanoo, että juhlakonsertin jälkeen kaksi kappaletta nousee esille juuri nyt. *Hymypoika* ja *Kuudes ikkuna*. *Hymypoika* on kenties ilmeisempi kuva koko kansan Mikosta. Mikko on saanut elää niin hyvässä kuin pahassa tämän imagon kanssa.

Hymypoika tarkoitti entisen maailman aikaan oppikoululuokassa valittua suosikkia; nimettiin sekä hymypoijat että -tytöt, ja valituista karsittiin koko kansakunnan suosikit, joille sitten juhlallisesti luovutettiin ansiosta asianomaiset patsaat. Vaikka hymyn lapset olivat vertaisten valitsemia, saattoi heihin kohdistua kateutta ja nyreksintää.

Kaikesta päättäen Mikko Alatalo sai kokea tuotakin asennetta ylenmäärin ja erityisesti siirryttyään 70-luvun lopulla kevyen musiikin ja kuplettien pariin. Sitä ennenhän Alatalo oli kunnostautunut kovana rock-laulajana ja tiedostavana toimittajana, joka erityisesti itse

omista kymmenen virran maan tavallisen kansan nuikasta elämästä ja historiasta. Lauluja ja erityisesti niiden tekstejä on pidetty parhaimpana rock-runoutena, vaikka oikeampi käsite voisi olla kansanlaulu tai uusi kansanperinne. "*Sieltä maasta on aina noustu vastaan, vaikka itseä vastaan...*" on komeaa elämäntunnon ja vastarinnan ilmaisua, joka ei himmene ihan vähällä. *Yhdentoista virran maa* on itsestään selvästi Alatalon pitkän uran merkkipalja.

Alatalo asetti levytrilogian julkaisemisen ehdoksi siirtymiselleen Finnlevyn Hi Hat -merkille, jonne **Tommi Liuhala** hänet houkutteli. Love Records oli mennyt konkurssiin, ja jo kertaalleen **Atte Blomin** hyväksymä idea oli odottamassa toteutumistaan.

Mikolle itselleen erilaisten tyyli-suuntien tai vaiheiden edustamat kappaleet eivät edusta riiteleviä aineksia. Häntä kyllä hämmästytti joskus 70-luvulla, kun amerikkalaisten kulkumiesten elämää heijastelevat laulut olivat itäisessä Saksassa vieroksuttavaa läntisyyttä. Alatalo oli itse noina aikoina vasemmistolainen sosialidemokraatti. Toisaalta Amerikka jo teiniajan vaihtopilvasvuoden peruja oli luonteva maa siinä kuin muukin. Amerikassa hän oli **Harri Rinteen** kanssa maisema-ajelulla Kaliforniassa, matkalla kohti Meksikoa, kun puhelimen toisessa päässä ilmoitettiin: äkkiä nokka kohti Suomea; *Vicky Lee* oli voittanut Syksyn Sävelen. Nokka käännettiin takaisin.

Harri Rintettä on mahdoton sivuuttaa Alatalon urasta puhuttaessa. Hänen tekstiensä värikkyyden ja kansanomaisuuden seuraava parhaimman suomalaisen kupletin perinteitä, mutta liikkuu selvästi omalla pohjallaan ja ajassa. "*Rikoo on riskillä ruma*" ja vastaavat ajankuvat ovat niitä lauseita, joita puhutaan sekä toreilla että keittiöissä, ehkä maakuuhooneissakin. Jos Mikko oli hymypoika,

oli Harri runopoika. Kumpikin väittää oppineensa riimin mittaa Leskiseltä.

Mikon mielestä nimenomaan Rinteen ideoiden pohjalta on tehty kaikkein iskevimmät laulut. Harri itse sanoo, kuten moni muu taitaja, että huumori on kaikkein vaikein laji myös teksteissä. Menestyksen reseptiä ei ole. Aina ei käy kuten tapauksessa *Leuhkat eväät*, jossa sekä iskevä huumori että sanoma menevät yksiin.

Alatalo on sekä julistamisen että politiikan vaiheissa puhunut omasta kansasta. Ei se aina ole ollut suosittua, jos junttien maailmasta puhutaan. Silti Mikko kokee olevansa kosmopoliitti maalaispohjalta. Pohjois-pohjalaiseen tyyliin myöskään meiningeillä ei kainostella. Rinne onkin ilmoittanut, että Alatalo on pohjimmiltaan isäntämies. Voi etenkin Tampereella silti kysellä, onko vaatimattomuus lopulta niin tarpeen. Numeroa ei kehtaa tehdä, mutta mieli tekis. Saattaa olla että vaatimattomuuden laji vaatii harjaantumista.

Alatalon toinen tärkeä aisapari on tietysti Juice Leskinen. Mikko jopa ilmoittaa olevansa "leskiläinen". Häneltä on opittu että rivit pitää saada täyteen, mutta taiteen sääntöjen mukaan. Juice opetti riimiä ja oli siinä mestari. Oli myös Kalle Päätalon tuntija ja hyvä ystävä. Vastapalvelukseksi Juankosken mies sai oppia instrumenttien alalla.

Juicen Mikko kohtasi uudelleen vuosien jälkeen "Senaattorin ja boheemin" projektissa. Vastaparien kohdalla voi kysyä, kuinka suhteellisia erottelut ja asetellut lopulta ovat. Leskinen tuli elämäntapa-boheemina tunnetuksi myös lausunnoista, joita nyt on muodikasta

ryhmitellä junttiosastoon. Alatalo on suomalaispohjainen kosmopoliitti, jota huolestuttaa Suomen, maailman pohjan perukoitten kohtalo. Kun keskittymisellä ei ole äärtä eikä laita, ja lisää on luvassa.

Alatalon tuotanto on tavattoman laaja ja moniaineellinen ja jakautuu usealle vuosikymmenelle, melkein 40 vuoden ajalle. Niinpä on mahdotonta yhdessä haastattelussa viitata kaikkiin vivahteisiin. Tekee mieli kuitenkin nostaa esille myös lähiöiden maailma. Kaupunkeihin valuneen Suomen, uusien paikkaansa etsivien nuorten suomalaisten ja erityisesti miesten tuntoja peilaavilla lauluilla on myös ollut oma selkeä tilauksensa. Mikko on esittänyt näitäkin lauluja lähiöiden baareissa. Unohdettua

kansaa on ollut muuallakin kuin maaseudun hiljenevissä kylissä.

Mikko ei kovin mielellään intoile poliitikasta, mutta kyllähän kansanedustajan täytyy. Oppositioon joutuminen voi korostaa pelkoa, että maakuntien, itsenäisten kuntien ja syrjäseutujen kohtalo on liipasimella. Eihän tämä uutta ole. Mikko oli juttua tehtäessä menossa Ruotsiin laulamaan *Siirtomaa-Suomen lauluja*, ajasta joka on tuttu ikäpolven Ruotsiin muuttaneille.

Kun keskustelee rehevän pohjois-pohjalaisen isännän kanssa, on lopettamisen kanssa vähän niin ja näin. Alatalo auttaa tässäkin kohtaa. Hän ehdottaa, että *Hymypoijan* ohella päivän teemana on *Kuudennen ikkunan* avaama maisema. Kun ajassa ollaan, pitää ymmärtää ajan rajallisuus; kun raotetaan ovea sille mitä on tuntemattomuus; kun toivotaan etteivät loukkaisi jalkojaan kivissä lapset; kun haluaisi kurottua avuksi sinne minne edes enkelin siipi ei kannaa.

Pispalan kukka

Kaikki kukkasidonnat ammattitaidolla
Ruukkukukat
Kukkasisustus

Pispalan valtatie 75, 33270 Tampere
03 345 0306

Avoinna: Ma - Pe 11-18, Ti suljettu
La - Su 9-18

Sky-Cidesco kosmetologi
TIINA ISOKASKI

Satakunnankatu 38,
33210 TAMPERE
puh. (03) 213 2226
www.kauneusafroditi.fi

EIPÄS PÄÄSTETÄ PISPALAA PUSIKOITUMAAN!

TEKSTI: VEIKKO NISKAVAARA

Pispalan ympäristöä on viime vuosikymmenten aikana muuttanut eniten rakennuskannan muutos. Vähemmälle puheelle on jäänyt kaikenlaisen kasvillisuuden lisääntymisen aiheuttama muutos.

Monet vanhat pispalalaiset muistavat Pispalan paljon vähäpuisempaan ja maisemiltaan avarampaa paikkana. Ennen puita ja pensaita yksinkertaisesti raivattiin enemmän: taloja varjeltiin

puitten juurilta, tarvittiin polttopuuta, pihat ja rannat pidettiin raivattuna hyötykasvien viljelyyn, venerannoiksi ja muuhun hyötykäyttöön enemmän kuin nyt. Sanovatpa vanhat asukkaat, että ennen oli vähemmän hyttysiäkin, kun tuuli pääsi käymään järveltä.

Jatkuva umpeen kasvaminen uhkaa sekä yleisiä alueita että yksityisiä pihvoja. Maisemat peittyvät itseltä ja naapureilta ja jopa perinteisiltä näköalapaikoilta harjun rinteiltä, rannasta

ja pitkien portaitten varresta. Kukaan ei varmaan halua päästä eroon kaikista puista ja pusikoista – nehan ovat oleellinen osa viihtyisää ympäristöä ja lintujen ja muun eläimistönkin kannalta tarpeellisia.

Mutta maisemallisesti tärkeiden paikkojen umpeenkasvu täytyy estää – siinä on parannettavaa niin kaupungilla kuin yksityisillä tontinomistajillakin.

Seuraavassa kuvia ja kommentteja asiasta eri tahoilta.

Pispalan etelärinne Ansionkalliolta kuvattuna vuonna 1963. Kuva: Paavo Korhonen

Sama näkymä v. 2009. Puuston määrä on lisääntynyt hurjasti. Suurin osa taloista jää näkymättömiin ja samoin on käynyt järvimaisemillekin rinteiden pihjoista ja portaista. Kuva: Märten Sjöblom

Märten Sjöblom: Pöheiköt kuriin ja maisemaa esiin

Pispalan ja Tahmelan maisemankatse-lupaikat toimivat enää lehdettömänä ja lumettomana kautena, jos oksien välistä onnistuu kurkistamaan. Maisemallisesti kauniit harjualueet kuten Kuninkaantien jatke Erämiehentieltä länteen ja Haulitehtaan kohdan pohjoisrinteen radanvarsi ovat täynnä pitkäksi kasvanneita tiheitä pajukoita.

Tahmelan ranta-alue ja Uittotunnelin suualue olivat 40–50 vuotta sitten avomaata, ja usealta tontilta Tahme-

lassa oli suora näkyvyys Pyhäjärvelle. Rytymailla hoidettiin paitsi omat palsat, myös niitä alueita, jotka eivät olleet kenenkään henkilökohtaisella vastuulla.

Viime kesänä pieni työryhmä yhdessä kaupungin ranta-alueesta vastaavan virkamiiehen kanssa kävi selvittämässä, miten aluetta voisi raivata. Saatiin lupa hoitaa omatoimisesti lähinnä pientareet, ja tietenkin roskien kerääminen. Yksityisillä alueilla puun ja pensaan kaatoon on mahdollisuuksia siten, että naapurit keskustelevat keskenään ja sopivat asiasta, ja voivat avata myös perinteiset näkymät matkailijoiden ihailtavaksi.

Kaupungin omistamilla alueilla sekä Tahmelan ranta-alueen että Kuninkaantien pöheiköt ovat jo siinä tilassa, että paljon voisi raivata ja siistiä ilman, että lintujen pesimäpaikat tai alkukauden pölyttäjäkanta kärsisivät. Tämän suunnitteluun kaivataan kaupunkimme virkamiesten aktiivisuutta sekä tilaaja-että tuottajapuolella, eikä siinä päästä eteenpäin pelkällä kustannusarvioiden pompottelulla. Asukkaiden keskuudessa aktiivisuutta löytyy kyllä talkootoimiin, kunhan saadaan apua niihin asioihin, jotka eivät talkoilla ole tehtävissä, ja kunhan pelisäännöistä riittävän selkeästi sovitaan.

Pyhäjärveltä ei kesällä Ala-Pispalaa juuri pulta näe. Kuva: Timo Järvinen

Kaupunki kommentoi: Katselmuksia ja raivauksia tulossa

Kaupunkiympäristön kehittämisspäällikko **Teemu Kylmäkoski** vastaa kaupungin uudessa organisaatiossa muun muassa yleisten alueiden puuston hoidosta ja töiden "tilaamisesta". Hän lupaa, että pahimmat maisemapaikkoja tukkivat puskat raivataan pois jo alkukesästä ja syksyn raivaus- sesonkiin suunnitellaan tarkemmin ja laajemmin miten ja mistä raivauksia tarvitaan.

- On hyvä, että asukkaat ovat aktiivisia ja kertovat mielipiteitään yleisten alueiden hoidosta. Tulemme vielä alkukesän aikana Pispalaan tekemään tarkempaa katselmusta raivausta tai muutakin hoitoa tarvitsevista paikoista. Ja mukaan saa mielellään tulla muutama alueen asukas ja yhdistysten edustaja, Kylmäkoski lupaa.

Ilmoita raivausta tai muuta hoitoa tarvitsevista paikoista:

Jos mielessäsi on paikka, jossa puustoa pitäisi raivata tai tarvitaan muunlaista ympäristön kohentamista, niin ilmoita niistä toukokuun aikana Asukasyhdistyksen sähköpostiin: asypispala@gmail.com tai kirjeellä: Asukasyhdistys, Kirjastotalo, Tahmelank.14, 33250 Tre.

Kokoamme yleisiä alueita koskevat toiveet ja annamme ne kaupungille tulossa olevassa katselmuksessa.

Jos ajatuksesi koskevat yksityisiä tontteja, pyrimme neuvottelemaan tontinomistajien kanssa ja mahdollisuuksien mukaan tarjoamaan talkoapuakin raivaukseen.

Ja jos haluat itse raivaustalkoisiin, ilmoittaudu samaan osoitteeseen.

Timo Järvinen on asunut koko ikänsä Saunasaarenkadulla Ala-Pispalassa. Hän kertoo, että muutos on ollut valtava: sekä talojen tontit että yleiset alueet rannassa ovat kasvaneet paljolti umpeen. Loivamuotoisessa Ala-Pispalassa tämä on tukkinut järvinäkymät lähes tyystin. Kun rantapuskat tulevat kohta lehteen, ei tästä rannan "maisemakävelytieltäkään" juuri järvi enää pilkota.

Kuva: Veikko Niskavaara

Tämän maiseman Rinnekadulta Näsijärvelle ja keskustaan päin ikuisti jo maisemakuvauksen pioneeri I. K. Inha vuonna 1904 (kuva nähtävissä Rajaportin saunakahvion seinällä). Nyt maiseman tukkii tehokkaasti valtava pajupuska rinteessä. Kuva: Veikko Niskavaara

→ **Kaupungin ohjeet puuston hoidosta tonteilla:**
www.tampere.fi/asuminenjarakentaminen/laitjaohjeet/rakentamistapaohjeet/puidenistutusjakaato.html

Satu Hassi 60 v. - vaihtoehtovirtaa riittää

Satu Hassi on pienenä tyttönä ihailmiansa Peppi Pitkätossun viitoitamalla tiellä ollut monessa mukana.

Ei voi kuin ihmetellä, miten moneen lähtöön hän on ehtinyt: teiniliiton varapuheenjohtajaksi, sähköinsinööriksi, sähkövoimatekniikan lisensiaatiksi, teknillisen korkeakoulun opettajaksi, vihreäksi feministiksi, kaupunginvaltuutetuksi, kansanedustajaksi, vihreiden eduskuntaryhmän ja vihreän puolueen puheenjohtajaksi, ympäristöministeriksi, europarlamentin jäseneksi, kahden tyttären yksinhuoltajaäidiksi, nyttemmin myös kahden lapsen lapsen isoäidiksi, runoilijaksi, kirjailijaksi, kääntäjäksi - siinäpä päällimmäiset.

Peppi Pitkätossu rulettaa

Satu muistaa äitinsä tokaiseen, että jos pikkuväli olisi ollut yhtä touhukas kuin isosiskonsa, äiti olisi kuollut uupumuk-

seen. Aikuisena Satu sai huomata, ettei tässä yhteiskunnassa ole hänen kaltaiselle ihmiselle valmista ekologeroa. Matematiikka ja fysiikka kiinnostivat koulussa, ja Satu päätyi opiskelemaan sähkötekniikkaa. Oli tietoinen valinta lähteä opiskelemaan ”epänaisellista” alaa. Jo pikkutyttönä hän oli spontaani feministi, joka suuttui hirmuisesti jos kiellettiin tekemästä jotakin siksi että on tyttö. Jälkikäteen ajatellen häntä hieman huvittaa miehisen opinalan perustelu: vaikka olikin pienestä pitäen ”intuitiivinen feministi”, oli hän kuitenkin sisäistänyt sen, että varsinaisia ihmisiä ovat miehet. Tyttö halusi todistaa olevansa *varsinainen ihminen* opiskelemalla miehen ammattiin. Piti näyttää että pystyy siihen mihin miehetkin.

Politiikka astuu peliin

60-luvun lopun vasemmistoradikalismi innosti myös Satua, joka ajatteli

voivansa tekniikan osaajana parhaiten hyödyttää vallankumousta. Tavallaan pyrkimys toteutuikin myöhemmin vihreässä politiikassa, jossa energiatekniikan koulutuksesta on ollut paljon apua ja iloa. Punainen vallankumous vain muuttui vihreäksi vallankumoukseksi, jossa Satu on tehnyt voitavansa jottei teollinen kehitys tuhoa ympäristöä ja sen mukana ihmistä.

Joissakin asioissa on menty eteenpäin. Satu muistaa, että hänen lapsuudessaan Pyhäjärven ei saanut uida saastumisen takia. 60-luvulla Hassin 4-henkinen perhe kävi Tampere-päivänä tutustumassa tuliterään kaupungin ensimmäiseen jätevedenpuhdistuslaitokseen. Isä-Hassin mielestä oli ura-uurtava juttu, että jätevetä aletaan puhdistaa. 80-luvulla Satun lapset jo pölskivät Tahmelan rannassa.

Sähkötekniikasta runoihin

Satu opiskeli Otaniemessä, koska halusi lähteä kotoa eri paikkakunnalle. Avioliitto ja silloisen miehen työ palauttivat takaisin Tampereelle. Ensimmäinen työpaikka oli umpipatriarkaalinen linnake Oy Tampella Ab Tamrock. Satu alkoi kirjata työpaikan tragikoomisia kokemuksia muistiin ja päätti vielä jonain päivänä kirjoittaa niistä. Ironista kyllä, Tampella siis laukaisi hänessä kirjailijan. Kokemukset insinööri maailmasta saivat myös kiinnostumaan feministisistä historiantulkintoista, äi-

tijumalatar-mytologioista, Tampereen naisunionista ja naisten rauhanliikkeestä. Vuonna 1983 Satu käveli New Yorkista Washingtoniin Pohjoismaiden naisten rauhanmarssilla Eurooppaan sijoitettavia ydinaseita vastaan.

Tampellasta piti päästä pois, ja teknillisellä korkeakoululla vapautui yliasistentin äitiyslomasijaisena sairauslomasijaisuus.

Ympäristön saastuminen eteni rajusti, kiisteltiin happosateista ja ydinasekilpavarustelusta. Satu tunsu maailmantuskaa siitä, että oma ammattikunta on edistämässä sekä hidasta että nopeaa ihmiskunnan tuhoa. Oli ilmeistä, ettei ongelmia ratkaista ilman uudenlaista tekniikkaa, mutta oma työyhteisö ei keskustellut näistä asioista. Turhautuminen purkautui yllättäen runoiksi, vaikka hieman arveluttikin, meneekö diplomi-insinööriin maine kun rustaa runoja. Syntyi runokokoelma *Magdalena ei häpeä enää*, joka voitti Pirkanmaan kirjoituskilpailun runosarjan ensimmäisen palkinnon, ja vuotta myöhemmin WSOY hyväksyi kirjan julkaistavaksi. Satu oli nyt eronnut yksinhuoltaja, opetti ja teki samalla lisensiaattityötä, haaveili heittäytyvänsä vapaaksi kirjailijaksi ja irtisanoutui runokirjan tuoman apurahan turvin.

Vihdoin Pispalassa

Satu haaveili Pispalaan muutosta siitä lähtien, kun oli veljensä kautta tutustunut tähän suunnattoman ihanaan alueeseen. Kun hän astui sisään Pispalaan, hän tunsu astuvansa toiseen maailmaan ja toiseen aikakauteen, jossa tuli hyvä mieli. Pispalan vaihtoehtokulttuuri ja aktiivisen asukasyhdistyksen kirjo tuntui läheisemmältä kuin kollegat korkeakoulussa.

Ensimmäinen asunto Pispalassa oli Lauri Viidan naapuritalo, ja kuinka olakaan - alle vuosi siitä WSOY julkaisi runokokoelman! Liekö Pispalan henki puhaltanut runosuonen auki ja ottanut Satun tuolloin lopullisesti syleilynsä? Vuodesta 1983 lähtien Satulla on ollut koti Pispalassa, vaikka työ on vienyt kauas. Pispala on ollut jo niin kauan arkea, ettei se enää vaikuta kuin taikarajan ylitys, mutta rakas se on yhä.

Pispalan karnevaaleihin Satu osallistui 80-luvulla säännöllisesti ja aina oli tosi hauskaa. Ihan ensimmäisissä karnevaaleissa hän ei ollut, mutta muistaa valokuvia mm. karnevaaleista joissa osoitettiin mieltä kasvimaiden säilyttämisen puolesta, varsinainen ikuisuus-teema! Eräissäkin kyltissä luki: ”*Ei mekään tulla mullittamaan*

”Kun Hassi astui sisään Pispalaan, hän tunsu astuvansa toiseen maailmaan ja toiseen aikakauteen, jossa tuli hyvä mieli.

meidän perunoita teidän virastoihin, älkääkää te rakentako taloja meidän kasvimaille”. Menisi ihan täydestä tänäkin päivänä, Satu virnistää. Tosi pöhköä ettei kaupunki ole suosittunut myöntämään

kasvimaiden kulttuuriarvoa, ne ovat elävä osa historiaa, tavallisen arjen asioita joista on tullut ihan matkailullinen nähtävyys, niitä pitäisi vaalia! Satu esitteli pari vuotta sitten kasvimaita erälle portugalilaiselle TV-toimittajalle, jonka mielestä alue oli tosi hieno.

Pispalan palikkaleikki

Satu lähti aikoinaan kunnallispolitiikkaan ensisijaisesti jotta vanha Tampereen tehdasympäristö ja Pispalan talot säilyisivät. Meneillään olevasta suojelukaavoituksesta Pispalassa Satu virkkaa, että oli jo aikakin! Siihen olisi pitänyt ryhtyä vakavasti jo 70-luvulla. Paljon vanhaa rakennuskantaa on menetetty. Monia taloja pidetään korjauskelvottomina aivan suotta.

Santalahahteen kaavoitetaan kerrostaloaluetta, mitä Satu ei sinänsä vastusta, mutta luonnoksiin kuuluvat ylikorkeat, maisemaa rikkovat pilvenpiirtäjät saavat Satun tuomion.

Tampereen kaupungille hän on vihainen siitä, että kun 80-luvulla valtion takaamat halpakorkoiset peruskorjauslainat alkoivat, kaupunki ei järjestänyt minkäänlaista neuvontaa siitä, kuinka korjata niin että talon kulttuurihistorialliset arvot säilyvät. Ihmiset olivat rautakaupan neuvojen varassa. Se on niin sääli! Rauman kaupungilla on ollut varaa ja tahtoa hoitaa korjausrakentamisen neuvonta mallikkaasti.

Satun ja hänen miehensä **Jukka Valjakan** oman ison talon remontissa on maakuntamuseon perinnerakennusmestari **Tapani Koironen** ollut korvaamaton apu. Talosta löytyi lattiasientä, ja oli kullannarvoista saada asiantuntija

neuvomaan, miten se nujerretaan. Remontin myötä Satu ja Jukka ovat kokeneet, että on välttämätöntä itse osata vaatia ja vahtia. Tosin korjausrakentamista toki helpottaa, että pariskunnasta toinen on fysiikantohtori ja toinen sähkövoimatekniikan lisensiaatti.

Useita vuosia sitten Satu osallistui kestävän kehityksen seminaariin, jossa pormestari **Timo P. Nieminen** esitti vision Tampereesta kestävän ja energia- tehokkaan rakentamisen kaupunkina. Yksi osa toteuksesta olisi se, että ihmiset saisivat päteviä neuvoja. Korjausrakentamiskeskus voisi olla tällainen taho.

Entäs tulevaisuus?

Satun tulevaisuuden suunnitelma on palata vapaaksi kirjailijaksi ja kirjoittaa samassa talossa Pispankadun varrella kuin muinoin 80-luvulla, nyt vain talon omistajana. Mielessä on yhtä sun toista aihetta. Ei ole vaikea uskoa, että kuluu neet vuodet, työt, matkat ja kokemukset tarjoavat ehtymättömän tarinavaraston. Satu arvelee jatkossakin ottavansa asioihin kantaa tavalla tai toisella, muttei kerro, kuinka pitkään haluaa enää vaikuttaa jonkun virallisen elimen jäsenenä.

Kunnanvaltuutetun huonoimpana puolena Satu muistaa olleen sen, että ihmiset - ihan oikeutetusti sinänsä - ottivat yhteyttä kaikista mahdollisista asioista, joihin kaikkiin ei kuitenkaan millään ehtinyt perehtyä tyydyttävästi.

Vapaa-ajan harrastuksille pitää löytää myös aikaa. Satu tunnetaan loistavana kokkina, ja hänen resepteissään on poikkeuksetta jotain jännää erikoista. Kun taloremontilta ja nikkaroinnilta ehtivät, Satu ja Jukka vaeltavat luonnossa, mökkeilevät, veneilevät ja kalastavat.

Onnea ja villejä tuulia Satulle!

PS. haastattelu tehtiin 26.4.2011, Tsernobylin pamauksen 25. vuotispäivänä

★ Satu Hassin juhlapuhe Pispalan 30. karnevaaleilla la 21.5. klo. 14 Puistotorin päälava

IMATRAN BRIHAN HIEROJAJA

Pispala-Tahmelan hyvinvointipalvelut monipuolistuivat, kun viime vuoden lokakuussa Tahmelan viertotiellä avasi vastaanottonsa urheiluhieroja Jarkko Kalinainen alias Simmu.

Simmu muutti Imatralta Tampereelle kaksi vuotta sitten aloittaakseen hierojaopinnot. Miehellä oli hierojan ote hyppysissä jo ennen opistoakin. Imatralta hän kulki paikallisen jalkapallojoukkueen mukana otteluissa ja hoiti pelaajien kipeytyneitä lihaksia.

– Pojat ehdottelivat, että hankkisin vielä koulutuksenkin alalle. Niinpä sitten pyrin tänne Tampereelle hierojakouluun. Sain urheiluhierojan paperit heinäkuussa 2010 ja päätin jäädä kaupunkiin. Lokakuussa avasin vastaanoton täällä Tahmelassa.

Vakava vamma lopetti työuran

Simmu alkoi kiinnostaa ihmisten hoitaminen, kun hän itse vammautui vakavasti vuonna 2003 tapahtuneen onnettomuuden seurauksena. Oikea puoli kehosta halvaantui 90-prosenttisesti.

– Melkein jo näytti siltä, että en siittä tule takaisin. Minua kuntoutettiin

monta vuotta, ja kun en ole periksi antavaa tyyppiä, alkoi vuonna 2008 näyttää siltä, että ollaan voiton puolella.

Kun mies oli itse selvinnyt elävien kirjoihin, alkoi häntä kiinnostaa muiden auttaminen.

– Hierominen osoittautuikin hyvältä tavalta auttaa, sillä ihmiset olivat todella tyytyväisiä hoitoihini.

Hierojakoulussa Simmu palkittiin jopa Vuoden asiakaspalvelija –kunniakirjalla. Vaikka Simmu sai vammautumisenensa vuoksi työkyvyttömyyseläkkeen, hän saa myös tehdä jonkin verran töitä.

– Hoidan työn tekemisellä itseäni, sillä se pitää mielen virkeänä. Siitäkin tulee hyvä olo, jos asiakas on tyytyväinen. Eikä hierominen enää tunnu fyysisestikään niin raskaalta, kun osaa tehdä sen oikein. Vammautumiseni ei siis estä tämän ammatin harjoittamista.

Hoitoja myös iltaisin ja viikonloppuisin

Simmu päätti avata ”hierojapajansa” Tahmelassa, koska mies oli jo kotiutunut kylämäiseen yhteisöön, ja oman kodin alakerrasta vapautui sopiva tila vastaanottoa varten. Asiakkaita ei ole

vielä jonoksi asti, mutta Simmu toivoo ihmisten löytävän hänen palvelunsa.

– Vastaanotolleni on helppo tulla tästä naapurustosta ja vaikka kauempaakin. Vieressä on parkkipaikkoja ja bussipysäkkikin sadan metrin päässä. Ja kesällä tähän on kätevä pistäytyä vaikka uimarannalta.

Poikkeuksellista Simmun hierojajalle on, että sinne pääsee hoidettavaksi myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Simmu on aivan ehta karjalainen. Kun hän avaa suunsa, kannattaa keskustelukumppanin ottaa hyvä asento, sillä puhetta tulee pitkään tauotta. Imatran poika vastaa kaikkia odotuksia karjalaisesta vilkkaudesta.

– Miust täällä on hyvä asua, kun voip jutella vapaasti naapureihin kanssa, vaikk oon mie sen oppinu, ettei täällä piä polottaa niin kuin kotokunnassa, jossa suu käyp kuin papupata, Simmu selvittää.

Pispala-Tahmela on Simmusta ihanteellinen asuinpaikka kylämäisyytensä ja keskeisen sijaintinsa vuoksi, ja hämäläisten hitauteenkin hän alkaa jo tottua.

– Saattaisihan täältä jopa vaimon ottaa, jos sopiva kohdalle osuisi, Imatran briha tuumii.

PÄIVÖLÄSSÄ TEHDÄÄN HISTORIAA

Kansanperinnekurssilla opetellaan entisajan tietoja ja taitoja.

Päivölän kansanopistossa Sääksmäen Tarttilan kylässä alkoi aikamoinen ryske, kun maamme ainoa kansanperinteen opintolinja polkauttiin käyntiin viime elokuussa.

Kirveet, vesurit ja hihat heiluivat ja kaski kaatui heti avajaispäivänä. Myös huutokatrillia tanssittiin sekä Kari Rydmanin juhlapuhe ja Tellun ja Liisan sulosoituja kuultiin.

Syksyllä 2010 tarjosin vuodenkieron rytmittämää koulutusta työvoimatoimistoon. Suunnitelmassani käsityö ja erätaidot, kansantaide ja -lääkintä, historia ja kieli punoutuivat toisiinsa. Rohkaisivat tarjoamaan koulutusta kansanopistoon ja niin soitin Päivölään. Rehtori innostui heti asiasta. Pitkin talvea hioin kurssia ja kesällä siirsin ”toimistoni” Rajaportilta Kurpitsatalon pihamaalle. Välillä kävin sisältä ostamassa kahvia ja jäätelöä ja välillä pulahdin Pyhäjärveen.

Lukuvuoden mittaan olemme tehneet vaikka mitä, esimerkiksi polttaneet tervaa, tehneet pärekattoa, soutaneet kirkkoveeneellä, juhlineet kekriä sekä perehtyneet Hämeen historiaan sekä Suomen suvun ja kielen vaiheisiin. Itse kun olen himosaunoja, niin toki toin opiskelijat naapuriini Rajaportille saunomaan. Käsityötaitoja on opeteltu niin monipuolisesti, että oppilaiden vaatteista ja varustuksista suuri osa alkaa olla itse valmistettuja – itse kehrättyjä, huovutettuja, ommeltuja, taottuja, valettuja. Musiikkiakin tehdään omin, ”Päivölän Perinneorkesterin”, voimin.

Juuri ennen vappua punamultasimme Tarttilan kylältä vanhan ladon. Tänä keväänä opimme vielä hirsirakentamista, tuohitöiden tekemistä, mehiläishoitoa ja villivihannesten hapatusta. Käymme myös opintomatalla Latviassa, jossa tapaamme mm. liiviläistä sukukansaa. Toukokuun lopussa

larppaamme Rapolan linnavuorella ja helatorstaina esitämme karhunpeijaisnäytelmän. Jussina järjestämme kyläjuhlan, jossa polttamme kaatamamme kaskan. Maahan kylvämme rukiin ja tattarin elokuussa 2011 alkavaa uutta kansanperinteen linjaa varten.

Haku linjalle on jo hyvässä vauhdissa www.paivola.fi/kansanperinne.

Pärekattotalkoissa Mellilän kylässä Loimaalla. Kuva: Eero Peltonen.

Tervahautaa muuraamassa tuohella ja savella Evon erämaassa. Kuva: Paavo Paakko.

HENGÄHDÄ LÄHELLÄ

KURPITSATALON KASVIMAALLA ovat työt jo käynnistyneet ja taimikasvatus on alkanut. Palstalla työskentelee kaksi henkilöä kesän ajan. Näytekasvimaahan voi tutustua edellisten vuosien tapaan milloin vain. Kasvimaan keskikäytävä on sen verran leveä, että sitä pitkin voi työntää myös lastenrattaita. Kasvimaan kasvien tunnistamista helpottavat nimikyltit. Satoa sekä pihasta että kasvimaalta myydään aina sesongin mukaan. Kesän edetessä tulee myyntiin aluksi raparperia, myöhemmin punaherukkaa ja syksyllä on luvassa omenamehuakin kasvimaan vihannesten ja juuresten lisäksi.

Välinevuokrausta ja jyrshintää

Alkukesästä Kurpitsatalolta saa jyrshintäpalvelua oman kasvimaansa muokkaamiseen. Oksasilppuria voi myös vuokrata. Soutuveneet ovat kesän hellepäivinä kysytyjä, eivätkä vuokrahinnat päästä huimaa. Kurpitsatalo ja kasvimaat ovat yhtenä kohteena tänä kesänä Tampereella järjestettävässä Aarrehahdissa. Muita Aarrehahdin rasteja ovat mm. Särkänniemi ja Pyykin Näkötorni. Kurpitsatalolla suositetaan luonnonmukaista kulttuuria ja se on oiva kohde ekologiselle polkupyöräkiertokselle.

Välineiden vuokraus

- Oksasilppuri 12 euroa / vrk, jäsenet 10 euroa.
- Jyrshintäpalvelu 20 euroa / tunti, 13 euroa ½ tuntia, jäsenille 15 ja 8 euroa.
- Soutuveneet 3 euroa ensimmäinen tunti, 1 euro seuraavat tunnit.

Poikkea hengähtämään tee- tai kahvikuposelle Kurpitsatalolle!

Elokuun koittaessa vietetään Tapahtumien yötä 4.8. Kurpitsatalon kasvimaat ja puutarha saavat lyhyiden valaistun asun ja kutsuvat kävijöitä nauttimaan pihamaalla tai sisällä talossa tee- tai kahvihetkestä. Sadonkorjuuta juhlietaan tänä vuonna lauantaina 10.9. Nettisivuilla tarkempaa tietoa talon tarjonnasta kesän mittaan: www.pispala.fi/kurpitsa

KURPITSATALO

Avoinna toukokuun puolivälistä syyskuuhun arkisin iltaan asti ja viikonloppuna iltapäivisin, ellei talolla ole yksityistilaisuuksia.

Isolähteenkatu 2, Tampere

KELLUVA PUUTARHA

Kollektiivista ajalehtimistä ja puutarhanhoitoa Pispalan nykytaiteen keskus Hirvitalolla ja Kurpitsatalolla rakennetaan kesän aikana Pyhäjärvelle kelluva puutarhalautta. Prosessin aloittanut kuvataiteilija, paikkasidonaisen ajalehtimisen mestari Sami Maalas, haluaa teoksellaan puolustaa ihmisille tärkeitä Tahmelan kasvimaita ja ilmentää vapaampaa, hengittävämpää sekä suvaitsevampaa kaupunkikulttuuria. Pääosan kierrätysmateriaalista rakentuva Kelluva puutarha on osallistujilleen maksuton, koko kesän jatkuva tapahtuma, johon ovat tervetulleita kaikki asiasta kiinnostuneet ihmiset. Tarkempaa tietoa tapahtumasta löytyy nettiosoitteesta www.kelluvakaupunki.blogspot.com

Lastenmaan Kesäjuhla 12.6 klo 12-15 Kurpitsatalolla ja Tahmelan rannassa

Tapahtuma koko perheelle!

Ohjelmassa mm. Seikkailupolku, lähtö Lastenmaalta klo 12.30 Polulla tapaat vanhan kansan väkeä kuten Haltioita, kauniin Näkin, puuhakkaita metsänneitoja, tanssivia keijuja, lystikkäitä menninkäisiä, sekä Mahtavan Ahdin ja Viisaan Vellamon.

Kadonneiden taikasanojen löydyttyä Kesänneito toivottaa kesän tervehdysleeksi.

Klo 13.15

- * Perinnesiikkia
- * Koiravaljakkoajelu
- * Luontovisa
- * Lasten taidenäyttely
- * Buffetti

Järjestää:

VOORENVAKI
Pispalan Kumppanuus ry

Husqvarna VIKING SINGER
PARHAAT TUOTTEET - PARASTA PALVELUA!
Ompelukoneet • Saumurit • Silityslaitteet • Huoltopalvelut
Klikkaa www.ompelijanmaailma.fi
Liikkeemme yhteydessä toimii myös edullinen ja Suomen monipuolisin ompelijan verkkokauppa.
OMPELUKONEKESKUS KOIVU
Pispalan valtatie 50, Tampere, (03) 344 0022

Salon Eira
PISPALAN PARTURI
Tule hemmotteluhoitoon! 15€
Hiusten pesu + hoito + rentouttava päähieronta
Sim PERMANENTTI + VÄRIKÄSITTELYT
SIM SENSITIVE -TUOTTEILLA
Hyvän ilman Kampamot
050 414 3939
Pispalan valtatie 21

Riippumatot. Riipputuolit.
Osoitteesta: www.hamacamundo.fi
Tai suoraan: 050-3091851
Pispalassa 2011: 21.5. Karnevaali
8.8. Pispala-Folk
Pauhouse
Alkuperä: Nicaragua

PC-Räätäli.fi
Tietokoneita & huoltoa vuodesta '94
- Huolto lähelläsi
- Kysy räätälöity tarjous uudesta tietokoneesta
Käytetyt laatuvarustetut
03 344 3632
Pispalan valtatie 54

TAMPEREEN LIHAJALOSTE OY
jo vuodesta 1949
TAMPEREEN LIHAJALOSTE OY

Oranssi
ekokampaamo.

Esim. kasvivärjäykset
Intialainen päähieronta
Hoidot savella ja merilevällä

Ekokampaamo Oranssi
Tiina Heinonen

Palomäentie 30
33230 Tampere

puh. +358 50 593 1721

www.kampaamo-oranssi.com

MINNE MENET, Pispalan teatteri?

Pispalan Teatteri vaelteli kirkoissa, kapakoissa ja varjoisilla kujilla viime syksyyn asti, kunnes käkilintumme löysi oman pesän Pynnikin Trikoolta.

Alkupalvosta esitettiin draamanäytelmää *Tosi Naisia*. Anne Charlotte Lefflerin ruotsinkielinen alkuteos *Sanna Kvinnor*, vuodelta 1883, oli aikoinaan hyvinkin radikaalia draamaa. Teos käännettiin omin avuin ruotsin kielestä.

Leffler oli kotimaassaan varsin arvostettu, naisten tasa-arvoa ajanut kirjailija. Ruotsissa häntä on verrattu Stringbergiin ja Ibseniin. Olikin siis jo korkea aika tehdä Sanna Kvinno-rista kantaesitys suomeksi ja Suomessa.

Näytelmän ohjasi ja dramatisoi **Sirkku Veilahti**. Toteutus kunnioitti alkutekstin sisältöä - dramatisointi toi sitä vain hieman koti nykyaikaa. **Vili Lange** sävelsi näytelmään musiikin.

Pääosissa nähtiin **Nana Simola** ja **Anssi Leinonen**. Muissa osissa **Monna Laaksonen**, **Joni Lehtomäki**, **Anni Kangas** ja **Mikko Lehtineva**.

Tiukasti etukenossa kohti kesää

Pispalan teatterilla on juuri nyt monta rautaa tulossa. Viikinsaaren lavalla esitettiin viime kesänä *Helmenlento-*

näytelmä. Tulevaksi kesäksi palataan Viikinsaaren: nyt vuorossa on versio vanhasta, kunnan huppuheikki *Robin Hoodista*. Työnimenä on *Roberto Garra Juarez Banaanimaassa*.

Tarkoitus on luoda koko perheen omintakeinen kesäteatteri-irroitte. No... ei ehkä ihan kaikkein pienimmille. Tämän pläjäyksen ohjaa **Timo Moilanen**.

Ensi-ilta 3.7. Viikinsaaren näyttämöllä.

Ässänä hihassa on vielä **Jyri Pennasen** käsikirjoitukseen perustuva näytelmä työnimellä *Katainen*. Näytelmä saattaa sisältää poliittisesti kiihottava kohtauksia.

Pispalan Teatterin *Punahilkkan* herätettiin henkiin ja esitettiin hiljattain Muotialan lastentarhassa. Yleisö oli erinomainen ja satapäinen. Aplodit olivat parhaasta päästä koko Pispalan Teatterin historiassa. Punahilkka seurueineen antaa tilauksesta näytäntöjä. Teatterin suunnitelmissa on muutenkin lisätä lapsille suunnattua ohjelmistoa.

Kubismia a'la Guernica

Tampereen Teatterikesään työtetään Jyri Pennasen suomentamaa **Fernando Arrabalin** *Guernicaa*. Jos joku tuntee

Pablo Picasson samannimisen maalauksen - ja tosiasiat sen takana - hän tietää mistä on kysymys. Guernica, baskiksi Gernika, on pikkukaupunki baskialueella Espanjassa. Tämä kaupunki tuhouttiin lähes täysin Espanjan sisällissodassa. Saksan natsihallinto testasi kenraali Francon siunauksella tämmäseitaan varsin onnistuneesti ennen tositoimia. Tämä aiheutti tietenkin paljon onnettomuutta. Mutta pommi, joka tappaa, on hyvä pommi, ja sitä kannattaa tehdä lisää.

Näytelmässä, jota voisi luonnehtia kubistisen tragikoomiseksi. Keski-ikäinen ja keskiluokkainen pariskunta käy läpi omaa pikku mittelöään samalla, kun kaupunki ympärillä sortuu raunio-kasoiksi. Vapauden puu, ja vain se, jää pystyyn. Baskien "kansallishymni" *Guernikako Arbola* (Guernican puu) kertoo juuri tuosta puusta.

Näytelmän ohjaa vanha konkari **Olli Etelämäki**. Pääosia esittävät **Jorma "Jorce" Markkula** ja **Sirkku Veilahti**.

Näitä polkuja tallaa Pispalan Teatteri siis keväästä syksyyn. Silloin onkin jo aika luoda valoa pimeyteen.

Tiedustelut:

pispalan.teatteri@gmail.com.
http://pispalanteatteri.org/

HERNANDO TANSSI Reiska-kultaa!

REISKAJALKAPALLON NIMEEN vannova pispalalaisjoukkue yllätti itsensäkin ja haastoi helsinkiläisen Pietarinkadun Oilersin maailman ensimmäiseen Reiskahöntsyyn Koulukadun kentälle Ystävänpäivänä 14. helmikuuta. Keli oli mitä oli: 20 astetta pakkasta. Mutta sankarimme eivät luovuttaneet, kuten eivät helsinkiläisetkään. Peli pelattiin ja sillä sipuli.

Tohvelisankarien riveihin vahvistuksia saatiin seuraavasti: kiekkolegendat **Janne Ojanen**, **Raimo Helminen**, **Timo "Tinke" Peltomaa**, **Lasse Oksanen** ja **Pekka Marjamäki**, futislegendat **Harri Holli** ja **Matti Pitko**, näyttelijät **Jukka Leisti**, **Ilpo Hakala** ja **Ilkka A. Jokinen** sekä apulaispormestari **Perttu Pesä**.

- Höntsy on Tampereen kansallisurheilulaji. Siksi on ilman muuta selvää, että Santamontulla pelaavista höntsyjoukkueistamme on nyt Koulukadulla mukana vahvistuksia helsinkiläisten nuijumiseksi jään rakoon, sanoi ennen peliä Ilkka A. Jokinen alias Tampereenkialisten Uutisten Hönttä.

Lopputulos oli sovittu tasapeli

Ja näinpä pelistä tulikin armoton, mutta hauska. Reiskat luiskahtelivat jäällä, ukkoa kaatui, mutta kukaan ei loukannut itseään. Halvatun Papat soitti pakasessa, kentän laitaan ajetussa sauna-

rekassa joku saunoi. Yleisöäkin oli ännetyntynyt paikalle kiitettävästi.

Niinhän siinä kävi, että tuomari **El Reinon** mukaan peli päättyi 6-8 Oilersien hyväksi. Tosin pelin jälkeen saunalla sovittiin että tuli tasapeli 8-8. Ai niin, pelattiin siis Reino-kengät jalassa jäällä, mailoilla ja kevyellä pallolla!

Myös tanssi käy sankareilta!

Maaliskuun alussa Tohvelisankarien kolme urhoa lähtivät kavaljeereiksi Tanssii Reinojen kanssa -kilpailuun Ideaparkiin. Joukkueen kapteeni **Arto Huhtinen** kutsui vereksiä voimia hätiin, koska kansanedustajaehdokkaiden partnereista puuttui kolme urota. Huhtinen itse istui tuomaristossa, jota johti Idols-ylituomari **Jone Nikula**. Alkutanssien jälkeen allekirjoittanut tippui parinsa **Hanna Tainion** (sd) kanssa. Jatkokon svengasivat Tohvelisankarien **Esko Mäkinen** parinaan Pirkkalan **Raili Naskali** (kesk) ja Hernando (Pispalan **Hernan Ohaco**) parinaan Valkeakosken **Riitta Haapala** (kd). Mäkisen Esko vei Naskalin kanssa kolmannen sijan rivakalla humpalla vai liekö tuo ollut jenkkää. Mutta sitten seurasi pamaus! Hernando nappasi Haapalan kanssa aivan suvereenin voiton kiihkeällä tangolla. FC Pispalan Tohvelisankarien piilokärki Hernan-

dohan harrastaa vimmatusti argentiinalaista tangoa - kun kerta sieltä on kotoisin.

Karnevaaleilla vedetään hanuriin

Pispalan karnevaaleilla poppoo järjestää jalkapallopelin tauolla haastekisan Pulterille ja Kujakollille. Tarkoituksena on viihdyttää yleisöä järjestämällä hanuriinvetokilpailu.

- Miten se sitten tapahtuukin, sitä ei vielä paljasteta. Mutta rauhoitteleminen kaikkia, perheen pienimmätkin voivat katsoa, kuinka otamme kapakoiden edustajista rehdin reiskapotkupallon keinoin, vakuuttaa joukkueen ylipävalmentaja **Per Sontäg**.

Toukokuun lopussa käydään Ilves Naisten ottelun tauolla ystävyysmatsi Tammelan pallokentällä. Ilveksen naiset muuten pelaavat tällä kaudella tamperelaisista kaikkein korkeimmalla sarjatasolla...

Heinäkuussa on tarkoitus lähteä jälleen Reino MM -futiskisoihin Vesannolle. Että vauhtia piisaa.

ks. www.facebook.com -> haku: FC Pispalan Tohvelisankarit tai www.youtube.com -> haku: Aino Reino

Kalastaja Pentti Linkola käväisi myymässä joulukaloja Pispalanharjulla.

MENNEEN TALVEN LUMIA

KUVAT: ILPO MIKKONEN

Pietarinkadun Oilers ja Pispalan Tohvelisankarit ottivat yhteen Ystävänpäivänä Koulukadun kentällä.

Harri Rinne ja Mikko Alatalo kertoivat tammikuun lopulla kirjastotalolla musiikin teosta ja pitkästä yhteistyöstään.

Ratiritirallaa, nyt oli kunnon talvihalla, kun koko perheen tapahtumaa vietettiin helmikuuisena pakkaspäivänä.

Vilkkari Offeilla maaliskuun lopussa nähtiin kaksi osaa 90-luvun alun tv-sarjasta Pelastuspartio. Keskustelussa mukana olleet näyttelijät Ilpo Hakala (Vas.) ja Tom Lindholm sekä keskustelua johdatellut päätoimitaja Jari Niemelä. Kuva: Asko Parkkinen

Legendaarinen Vaakon Nakki avattiin korjaustöiden jälkeen huhtikuun alussa. Tulipalo aiheutti talossa tuhoja viime vuonna. Nakkikioskin avajaisia odotettiin hartaasti, myös facebook-ryhmä kannusti asiassa.

Karnevaalihuumaa ja valtaa kansalle

MITÄ KAIKKEA silloin 1980-luvun alussa tapahtuukaan? Ainakin puna-armeija mitteli voimiaan Afganistanissa tunnetuin tuloksin. Nythän on sitten muiden vuoro.

Pispalassa touhuttiin myös paljon eikä kamppailuilta välttytty täälläkään. Asukasyhdistyksen toiminta oli aloitettu toukokuussa 1975 vastauksena alueen asemakaavasta käytyyn väentöön. Asia vaati tiedottamista ja siksi monisteina oli alettu julkaista selkeää ja tiivissisältöistä lehtistä nimellä Pispalalainen. Alueen kaava valmistuikin jonkinlaisella viiveellä kymmenien valitusten, asukaskokousten ja pitkien puheiden saatelemana vuonna -78. Kaava vaikutti varsin onnistuneelta. Se mahdollisti vanhan säilyttämisen, kunnostamisen ja uudisrakentamisen tietyin ehdoin.

Asuntohallitus oli noihin aikoihin pannut vireille asuinrakennusten perusrparannushankkeen ja tämän tuloksena 80-luvun alussa käynnistettiin 22 rajatulla alueella eri kaupungeissa perusrparannuskokeilu. Tavoitteena oli saada maahamme yhtenäinen rahoitusohjelma ja lainsäädäntö vanhan asuinrakennuskannan säilyttämiseksi kunnostamalla. Sitä pidettiin uudisrakentamisen vaihtoehtona asumisen sosiaalisen tason kohottamiseksi. Suurin osa Pispalaa ja vähän Hyhky-

äkin oli valittu yhdeksi kokeilualueeksi.

Ja kuinkas sitten kävikään?

Juuri kun kamppailu kaavasta oli saatu asukkaita tyydyttävään hahmoon, alkoi uusi vääntö. Kyseessä oli perusrparannuskokeilu. Kaupungin yleislinjat tuohon aikaan tuntui olevan, että kaikki vanha säpäleiksi ja uutta putkeen. Muualla kaupungit olivat yhteistyövalmiita ja aktiivisia kokeilualueidensa korjaajia. Tampere puolestaan myi kokeilun aikana yhtä lukuun ottamatta Pispalan vuokratilansa korjaamattomina yksityisomistukseen.

Yleisemminkin alkoi näyttää siltä, että kasvava määrä kaupungin suunnitelmista törmäsi kaupunkilaisten vastarintaan. Monet hankkeet ajautuivat umpikujaan. Elettiin siis vielä hyvässä tai pahassa legendaksikin nimetyn "Pomo-Paavolan" aikaa. Tuuli rupesi kuitenkin kääntymään.

Tuntuu hullunkuriselta sanoa, että asukkaat saivat merkittäviä läpimurtoja vastustaessaan oman kaupunkinsa

virkamiesjohtoa. Epilään ei tullut hiilivoimaa, vaan maakaasu. Kauppahallin virastotaloa ei kaadettu, vaan säilytettiin ja remontoitiin. Tahmelan läpi ei puhkaistu uutta valtatieä, vaan viertotie. Pispala muutettiin hidaskatualueeksi ja näin liikenneturvallisuutta lisättiin ahtailla, kunnostettavilla kujilla.

Lyhyesti sanoen vuosikymmenien, tiukasti ylhäältä johdettujen hallintomallien perinne alkoi murtua ja kaatua. Ne olivat varmasti aikanaan tarpeellisiakin malleja, mutta nyt ne tulivat tiensä päähän. Kekkonen kausi päättyi ja niin päättyi Paavolankin - isoon julkisuuskuuhun ja korruptiosyytteisiin.

Pispalan perusrparannuskin lähti etenemään asukkaiden ja asuntohallituksen yhteistyönä, kaupungin vähätellessä ja pahimmillaan vastustaessa.

Kaavapäätöksen jälkeen kymmenittäin Pispalan yksityisomisteisia tontteja ja vuokrataloja tuli myyntiin kaupungin omistamien lisäksi. Uusi, nuori sukupolvi oli pitkin 70-lukua muuttanut Pispalaan vuokralle. Aiempien pispalalaisten joukkoon oli

tullut opiskelijoita ja työssäkäyviä ympäri Suomea.

Pispalan 1980-luvun korjaus- ja uudelleenrakennusbuumi käynnistyi aivan kuin 1920-luvun rakennusryntäyksen uusintana. Nuorien vuokra-asujien joukolla riitti rohkeutta ottaa lainaa ja ostaa myyntiin tulleet talot. Perustettiin isoimpia taloyhtiöitä, järjestettiin ensisijaisrahoitusta ja lähettiin mukaan perusrparannuskokeiluun. Arjen puurtaminen alkoi ammattilaisten opastuksella ja karttuvien taitojen myötä itse rakentaen, monilla omien töiden ja opintojen ohessa.

Tähän aikaan polkaistiin käyntiin kevään kansanjuhla. Se puettiin katu-karnevaalien kaapuun. **Sintosen Jussi** määritteli formaatin, jonka mukaan oli eletävä.

Katolisessa perinteessä karnevaalit ajoittuvat laskiaisenaan paastoa edeltäväksi juhlaeksi, laskeutumiseksi paastoon ja lihasta luopumiseen. Kylähän tämäkin kelpaisi: ensin juhla ja sitten suu säkkiä myöten ja töihin. Painotimme kuitenkin hieman toisen sortin perinnettä, joka sopi silloin tapahtumiin, ja sopinee vieläkin. Se on keskiajalta lähtenyt karnevalismin pe-

rinne, jossa virallinen kulttuuri karnevalisoidaan vastakulttuuriksi. Samaan purkkiin passaavat hyvin komedia, satiiri, parodia, naamaiset ja sen sellaiset.

Aloitettiin siis Pispankatu-karnevaaleilla 22.5.1982 ja pantiin myyntiin "Paavola-patakinnas", kaupunginjohtaja kaikkien käyttöön.

Tapahtumaa valmistelemaan ilmaantui iäkkäämpien lisäksi suuri joukko asiasta innostuneita nuoria. Koska porukkaa oli paljon, se voitiin jakaa työryhmiin vastaamaan kukin omasta osastaan: kulkueesta, tiedotuksesta, myyntikojuista, esiintyjistä, katurakvisiitista, naamiaisista ja kaikesta, mitä ennalta haluttiin tehdä. Valmisteluissa otettiin rennosti ja hauskaa oli. Ohjelmaa rakenneltiin ajatuksella "kaikille jotain ja runsain mitoin".

Ahaa-teatterin komeljanttarit pistettiin kulkueen kärkeen, sitten Trio Lepistöt hanureineen, Tuukkasan veljekset ja isä kitarat tanassa, ja mandoliini - siitä se lähti. Sää oli erinomainen ja pian Pispankatu oli tupaten täynnä väkeä, esiintyjien ja kujen ympärillä + iltaan saakka. Yltiöpäitähän me oltiin siinä innostuksessa, eikä oikein osattu rajata tapahtumaa ohjelman eikä alu-

eenkaan suhteen. **Lappalaisen Mallan** laatimaa julistetta levitettiin ennakoon ympäri kaupunkia, rautatieasemalta Vintterinmutkaan saakka, muistaakseni 600 kappaletta. Vierailijoita taisikin lopulta olla enemmän kuin pispalalaisia, mutta kyllä siitä järjestyksenpidostakin jotenkuten selvittiin. Poliisi taisi olla meitä huolestuneempi.

Karnevaali tehtiin yhteistyöllä alusta alkaen. Harjun seurakunta järjesti ammattitaidolla iloisin ja leikkisän lastenjuhlan osana karnevaaleja ja Pispalan amatöörimuusikot antoivat rockin soida Hopan rinteessä iltpäivästä alkaen. Saattoi sekin olla vähän ylimitoitettu avaus, mutta parempi ennakkoluuloton innostus kuin toimettomuus. Karnevaaleilla avattiin myös Pispala-happening-tapahtuma, joka jatkui viikon ajan vanhalla VPK:n talolla. Esillä oli kuvataiteen harrastajien tekosia, **Jukka Paalasan** surrealismia ja silloin uutta videotaidetta.

Kun juhla kasvaa karnevaaliksi, yleisö ei istu katsomossa, eivätkä esiintyjät esiinny estradilla. Rajat katoavat ja kaikki muuttuvat osallisiksi. Kaikista yhdessä tulee pääesiintyjä. Karnevaali on kansanjuhlaa.

Pispalan 30. Karnevaalit

20.5. -22.5. 2011

Tampereen festivaalikesän avaus. Juhlakarnevaalien päätapahtuma
lauantaina 21.5. klo. 11- 02 Pispalan kirjastotalon lähiympäristössä ja
Vastavirta -klubilla.

Lasten Karnevaalit A- Killan edusta, Uramonkadulla
11.00. - 13.00. Peikkomainen seikkailurata,
Buffet-pöytä, kasvomaalausta, lasten Karnevaalikulku
12.30. **Lastennäytelmä Punahilkka**
Järjestäjät: Harjun srk alueneuvosto,
Pispan koulun vanheimpainyhdistys, Vuorenväki ry,
Pispalan teatteri ry.

Puistotori (Hirvitalon vieressä)
11.00. -17.00. Hirvitalon pihalla kahvila ja kirppis. Puistotorin
basaarialueella myynnissä käsityöläisten ja taiteilijoiden tuotteita.
Karnevaalihenkinen Hirvikulku. Lisäksi Likkojen Lenkki kunnoittaa
juhlakarnevaaleja reippaalla ohjauksella.

Pispalan karnevaalit 30vee.
13.00. **Avaus: Esko Mäkinen Pispalan kumppanuus ry**
Tarinapaloja ja muisteluja karnevaalien historiasta.
Näyttelijä Jorma Markkula esittää katkelmia pispalaikirjailijoiden
Aaro Hellaakosken, Yrjö Jylhän, Lauri Viidan ja
Hannu Salaman tuotannosta.
14.00. **Juhlapuhe** Europarlamentaarikko Satu Hassi
13.05. -16.45. **Päälavalla:** Ganesveljet,
Pauli Hanhiniemi, Katwin Heimo, Uniavaruuspöytä

Tahmelan kenttä
17.00 - 18.15. Jalkapallo-ottelu **Kujakollit vs. Pulterrieri.**
Ottelutauolla ainutlaatuinen **Hanuriinveto- kisa**
Pispalan Tohvelisankarit vastaan muu Maailma.

Parkkitanssit Kujakollin edustalla
18.30 -22.00. Jiipee & Joe & Friends, Iso-A (stand-up),
After Cognac, Jing & Jangsters.
22.00 -24.00 Rantavahtit (sisällä)
23.00 Tuliryhmä Flamma

Vastavirran karnevaali-klubi
22.00 -02.00. Tentacle Pillow, Poor Fools plays Tuomari Nurmio,
Catherats.
24.00. Tuliryhmä Flamma

Järjestäjä:
Pispalan kumppanuus ry.
pj. Marita Sandt
marita.sandt@gmail.com
www.pispala.fi/kumppanuus

La 21.5. Pispalan 30. karnevaalit

Pispalan kirjastotalo
11.00 -13.00. **Puhetta Musasta**
Vieraina kitaristi Juuso Nieminen ja
kitaranrakentaja Keijo Korelin.
Haastattelijana päätoimittaja Jari Niemelä.
Keskustelun jälkeen **Juuso Niemisen**
Kitaramatinea.
Järjestäjä Pispalan kirjastoyhdistys.
Pispalan musiikkiyhdistys ja
Tampere Guitar Festival

Pe 20.5. Runoutta ja musiikkia

Hirvitalo - Pispalan nykytaiteen keskus
14.00.-18.00. Eva & The Singer, Matomeri, Markus Perttula, Galleria-
tiloissa hirvitalolaisten ryhmänäyttely. Suva tekee liveinä muotokuvia.

Pispalan kirjastotalo
18.30-20.00. **Kevätvalosäveliä.**
Runoillassa laulaja -laulun tekijä Anu Neuvonen musisoi ja runoilijat
Tuija Välipakka ja Vilja-Tuulia Huotarinen lukevat
runoja uusimmista teoksistaan Klovnin pelko ja Iloisen lehmän runot

Pub Kujakolli
21.00. -24.00. Anu Neuvonen,
Aki Koo

Vastavirta-klubi
21.00. Jing & Jangsters Yläkerrassa
22.00 -02.00. Edorf, Jaakko & Jay,
Voimaryhmä

Su 22.5. Karnevaalien jatkot Rajaportilla

Kulttuurikävely
13.00. Reitti Kuninkaantietä Ahjolaan ja
Santalahteen, siitä Viita-museolle, harjun laelle ja
lopulta rajaportin saunalle. Lähtö Pispalan
vanhan palaneen kirkon muistomerkillä.
Järjestäjä Pispalan Moreeni ry.

Rajaportin sauna ja kahvila
14.00- 19.00. Juhlakarnevaalit tarjoaa
ilmaisen saunailtapäivän karnevaaliyleisölle.
Akustista musiikkia esittävät Tampo-orkesteri
sekä Petra Tikkanen.
Monologimestari 2010 Jorma Markkula esittää
katkelman "suomalaiset Venäjän kansalliseepoksessa"
"Aleksander Puskinin teoksesta Ruslan ja Ljudmilla.

Pau-House
14.00- 19.00. Taidetyön yhteisöön
avoimet ovet. Taidetta ja touhuamista!
Mm. digitaalista maalausta lapsille.

Kulttuurigrilli Rajakioski
19.00.-20.00. Laaki & Vainaa

Ravintola Pulteri
21.00. Heinarin Karnevaali- Tietovisa.
Erikoispalkinnot!

Vastavirta-Klubin Yläkerta
20.00-22.00 **Päätösjamit**
Hanna Ruuskanen & Junnu Ikonen
Open Stage

Lisätietoja Pispalan karnevaalisivustolla www.pispala.fi/karnevaalit

Kiersimme Animex -festivaalien aikana myös esittämässä lapsille tekemäämme näytelmää pihatisistä. Kuvassa viikinkinä Ismo Torvinen, Steve Thompson, ja merirosvoona Markus Petz. Taustalla Saltburnilaisille tärkeä aallonmurtaja. Kuva: Mikko Lipiäinen.

HIRVITALO MAAILMALLA, MAAILMA HIRVITALOLLA

HIRVITALO ON viime aikoina ollut erityisen kansainvälinen; se on muun muassa liittynyt osaksi Baltian- ja pohjoismaiden välistä kasvitetoverkoston, isännöinyt maailmanluokan kuvataiteilijan ja ITE-taidekeräilijän, **Steve Vanonin** Tampereen vierailua ja osallistunut globaalia nuorison mediakulttuuria laajasti käsittelevään näyttelyyn Dortmundissa.

Viimeisimpinä esimerkkeinä hirvitalolaisten kovasta kansainvälistymisinnostasta käy hyvin osallistumisemme Animex -tietokoneanimaatiofestivaaleille Englannissa sekä osana rasmin vastaista päivää järjestetty Kulttuurien kahvila, joka tarjosi mahdollisuuden kohdata maahanmuuttajia ja vähemmistökuulttuurin edustajia heidän esitellessä kiinnostuksen kohteitaan ja asiantuntemustaan kulttuurin eri saroilta.

Saltburn - Pispalan sisarkylä?

Markus Petz, Ismo Torvinen ja minä saimme tilaisuuden vieraila pie-

nessä, asukasmäärältään noin Pispalaa vastaavassa Saltburnin kylässä, jossa tekemämme *Lost in Globalisation* -dokumentti sai ensi-iltansa osana Animex -festivaalia. Thaimaalaisten marjanpöijöiden vaikutusta käsityksiin suomalaisista jokamiehen oikeuksista pohtiva animaatiomme oli toteutettu tekniikalla, joka oli tullut jo isolle joukolle kyläläisiä tutuksi. Se oli kuvattu suositussa *Second Life* -virtuaalidollisuudessa, jota saltburnilaiset myös olivat hyödyntäneet omaa kulttuuriperintöään, vanhaa aallonmurtajaa käsittelevissä videoissaan.

Saltburnin vilkkarit

Animex -festivaalin Saltburniin oli tuonut **Steve Thompson**, muusikko ja entinen terästyöläinen, joka sittemmin oli ryhtynyt akateemiselle uralle Teesiden yliopistossa. Steve oli sorvannut Animex -festivaalille Saltburnin mittoihin sopivan lisätapahtuman, joka

muistutti paljon kotoisia Pispalan vilkkareitamme. Tapahtuman keskuksiksi oli valittu Yhteisöteatteri, siro punatiilinen rakennus, joka oli toiminut aikaisemmin kirkkona. Dokumenttimme näytettiin tässä tilassa osana ohjelmaa, joka sisälsi animaatioita, joista valtaosa oli kyläläisten itsensä tekemiä. Kiitos Steven rennon ja maanläheisen olemuksen, tunnelma tilaisuudessa oli välitön. Erityisesti mieleeni jäi tilaisuudesta kohta dokumentistamme, jossa Ismo haastattelee äitiään, joka esityksessä tuntui kuin keskustelemaan suoraan yleisön kanssa.

Yhteisöteatteria virtuaalimaailmassa

Steven järjestämän illan loppuhuipennukseksi näytettiin *Tom and Barry Go Back* -animaatio, jonka päättäjänä oli kylä itse ja erityisesti vanha kulttuurihistoriallisesti arvokas aallonmurtaja, joka oli alueen hallinnon toimesta pääs-

tetty pahasti rapistumaan. Tämän maamerkin ympärille rakennettu tarina oli käsikirjoitettu, näytelty ja kuvattu Steve Thompsonin avustamana virtuaalimaailmassa, jonne kylän tarinankerronnan kannalta tärkeimmät rakennukset oli mallinnettu. Siellä kyläläiset ohjasivat erilaisia tietokonehahmoja, joista osa esitti heitä itseään.

Illassa esitetty video oli jo sarjassaan kolmas ja keskittyi tällä kertaa aallonmurtajan historian esittelyyn dramaattisin ja hauskein kääntein. Myös itse tilaisuuden dramaturgiassa tapahtui yllätys: satakunta lasta, jotka näyttelivät videossa ensimmäisen maailmansodan aikana pommitetun kyläkoulun oppilaita, herättivät yleisössä hämmästyttä yhtyessään kesken esityksen videon loppupuolella esitettyyn yhteislauluun, jonka olivat salaa opetelleet ulkoa.

Kulttuurihistorialliset arvot tutuksi tietokoneanimaatioilla

Aallonmurtajasta tehdyillä animaatioilla on pyritty tekemään sen kulttuurihistoriallista arvoa paremmin tunnetuksi kyläläisille ja vaikuttamaan päättäjiin sen suojelemisen puolesta. Animaatioiden avulla on myös pystytty esittämään visioita murtaajan tulevaisuuden käytöstä sekä luomaan epämuodollisia kohtaamisia päättäjien ja kyläläisten välille niin, että myös päättäjät ovat osallistuneet animaatioiden tekoon.

Ehkäpä vastaavanlaista virtuaalimaailmassa tapahtuvaa yhteisöteatteria voisi kokeilla täällä Pispalassakin - esimerkiksi Ryytimaiden suhteen?

Kulttuurit kahvilla

Maaliskuussa Hirvitalo muuttui hetkeksi Kulttuurien kahviksi, joka houkutteli monenlaista uutta yleisöä tutustumaan ihmisiin ja kulttuureihin ympäri maailmaa. Kuvataiteilija **Stina Riikosen** johdolla toteutetun kuusipäiväisen tapahtumakahvilan jokaisella päivällä oli kulttuurinen tai alueellinen teema ja sen mukaista ohjelmaa sekä pientä purtavaa. Virallisen ohjelman väliin oli päivittäin varattu aikaa myös yleisön omille esityksille, tarinoille ja keskustelunavauksille liittyen kunkin päivän aihepiiriin.

Osana rasmin vastaista viikkoa järjestetyssä ohjelmakokonaisuudessa kuultiin muun muassa FM **Kalle Kananojan** ajatuksia afrikkalaisista identiteeteistä, tutustuttiin zimbabwelaiseen musiikkimaailmaan **Hilton Marowan** johdolla, opittiin perustietoja Somaliasta Pirkanmaan somaliyhdistykseltä, tanssittiin bulgarialaisia kansantansseja **Lyubomira Vasilevan** opastuksella, katseltiin videoita Pe-

Pertti Palm ja Hilja Grönfors Kulttuurien kahvilan vieraina. Kuva: Stina Riikonen.

rusta ja syvennyttiin argentiinalaisen tangon filosofiaan video-DJ:n avustamana.

Myös suomalaisuus oli edustettuna romanikulttuurin ohjaaja ja laulaja **Pertti Palm**in pienoisnäytelyssä, joka perustui Suomen sodissa taistelleiden romanimiesten valokuviin, sekä mestarikansanlaulaja **Hilja Grönforsin** koostamassa Suomen romaneja käsittelevässä videodokumenttikavalkadissa. Samassa yhteydessä nähtiin myös ohjaaja **Katariina Lillqvistin** nukkeanimaatioita.

Etenkin romanikulttuurin teemapäivä onnistui herättämään keskustelua ja vuorovaikutusta. Tunnelma oli lämminhenkinen ja avoin, ja tapahtuman jälkeen alettiinkin jo ideoida lisää romaniaiheisia tapahtumia yhdessä Pertin kanssa, jolla oli visio historiallisen romanileirin rakentamisesta kesän ajaksi Pispalaan!

Saltburnissa esittämämme dokumentti oli toteutettu tietokoneanimaationa. Kuvassa Ismo Torvinen näyttelä itseään virtuaalidollisuudessa *Second Lifessa*. Kuva: Ismo Torvinen.

PISPALAN PULTERI

RUOKAA JA JUOTAVAA
AITOA TUNNELMÄÄ
OIKEUDET LEGENDA 1968 VOIKOISTA

RUOKA-ANNOKSIA ESIM. LOHTA, SILAKKAPIHVIT, PYTTIPANNU, LIHAPULLAT, HUNAJABROILERI, HAMPURILAISANNOKSIA...
SÜPERPIHVI MAUN MUKAAN
PIKKUANNOKSIA
TALON SALAATIT

JUOTAVAA

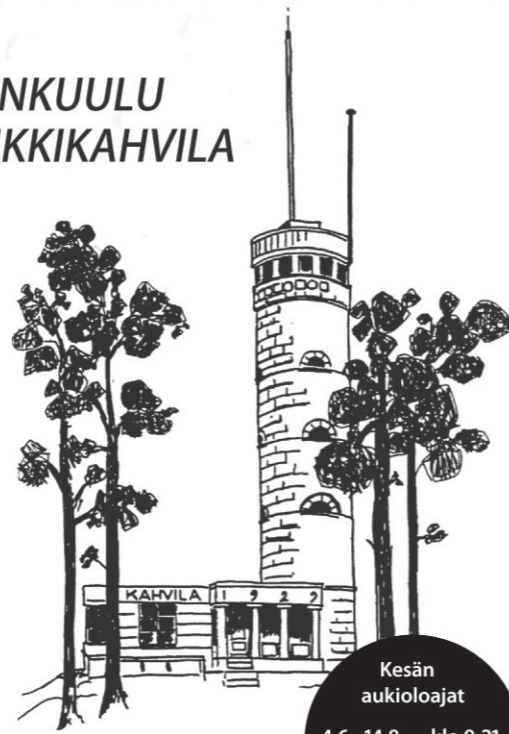
Avoinna arkisin 11-02 la-su 12-02
Keittiö avoin ma-pe 11-16 la 12-18 su 12-19

Pispalan valtatie 23
puh. (03) 212 5211

Pyynikin näkötorni

MAANKUULU
MUNKKIKAHVILA

Kesän
aukioloajat
4.6 - 14.8 klo 9-21
(juhannusaattona 9-15)

Avoinna joka päivä 9-20, p. 03 212 3247
www.munkkikahvila.net

VII KANSAINVÄLINEN TAMPERE GUITAR FESTIVAL 10.-17. KESÄKUUTA 2011

Tampere-talo 15.6. Guita Legend
MANUEL BARRUEGO
& BEIJING GUITAR DUO

Tampere-talo 16.6. Guita Legend
ASSAD BROTHERS

Tuomiokirkko 14.6. Guita Virtuoso
MARCIN DYLLA

Klubi 16.6. Brazilian Night
GELSO MACHADO
& TAMPERE GUITAR ORCHESTRA

JA PERINTEISET OFF-KLUBIT KUJAKOLLISSA!

www.parhaattapahtumat.fi | lippu.fi + 0600 900 900
1,97 €/MIN. + PVM | KLO 7-22
WWW.TAMPEREGUITARFESTIVAL.COM

MUSIIKKIKOULU MUSIIKKITOTEEMI

SOITONOPETUSTA AMMATTITAITAIDOLLA

Musiikkitoteemi on taiteen perusopetusta antava yksityinen musiikkikoulu. Tahmelan päätoimipisteen lisäksi opetusta järjestetään Tampereen keskustassa, Hervannassa ja Valkeakoskella.

Soitonopetus Tahmelassa:
**klassinen kitara, sähkökitara,
teräskielinen kitara, kitarasäestys**

Myös kesäkursseja.

Uutta: intensiivikurssi sähkökitaristeille:
Haluatko soolokitaristiksi?
Kurssit 10.-16.6., 1.-9.7. ja 15.-23.7.

Ota yhteyttä ja kysy lisää!
Syksyn tunnit täyttyvät nopeasti.

**Guitar Shopistamme klassiset
kitarat, nuotit ja tarvikkeet.**

www.musiikkitoteemi.fi
E-mail: info@musiikkitoteemi.fi
Puh: 044 5633 949

Tuoretavarain erikoisliike

PYYNIKINTORIN LIHA

Yli 40 vuotta iloista lähipalvelua

Pyynikintori 6, avoinna ma - pe 9 -19, la 9 - 15

PISPALAN
PUTKI POJAT

Pispalan valtatie 120 B 11
Postiosoite:
PL 30 33251 Tampere

Puh. 010 440 6000
pispalan@putkipojat.fi

www.putkipojat.fi

Pyynikintorin fysioterapia
ja hieronta

Pyynikintori 4,
33230 Tampere
puh. (03) 222 9295

www.pyynikinfyysio.fi

HUIMAUSHOIDOT
KALEVALAINEN JÄSENKORJAUS
VYÖHYKETERAPIA
AROMATERAPIA

FYSIOTERAPIA
HIERONTA
PURENTAONGELMIEN FYSIOTERAPIA
15v SYNTÄRIKAHVIT PERJANTAINA 27.5. klo 10 - 17

"Uudistetaan vanhaa ja valmistetaan uutta"

Vaatturi Anne Äikäs

puh. 040 510 4197
Pyynikintie 25, ovi 8, Pyynikin Triko

Tuoppi

Ravintola Tuoppi, Pyynikintori 6

avoinna ma-to 10-24
pe-la 10-02
su 11-24

Tervetuloa!

reviiri
ELÄINLÄÄKÄRIASEMA

Tervetuloa
hyvinvoinnin Reviirille!

Palvelemme ma-pe klo 8-20
Päivystämme la-su klo 9-14
Ajanvaraus p. 010 6666 777

Koiran- ja kissanpennun omistaja!

Sadalle ensimmäiselle mukaan myös lelu tai kakkapussiteline.

Poikkea hakemaan Reviiristä **ilmainen pentupaketti**, joka sisältää useita hyödyllisiä oppaita, Reviirin kattavat ensiapuohjeet sekä ruokamaistiaisen pennullesi. Onnea uudesta perheenjäsenestä!

www.reviiri.info www.facebook.com/reviiri

Pispalan valtatie 91, 33270 Tampere, puh. 010 6666 777, info@reviiri.info
Puhelut: lankapuh. 0,0821 €/puhelu + 0,059 € min. matkapuh. 0,0821 €/puhelu + 0,169 €/min.

Remontoi vanhaa & rakentaa uutta

TYÖMIES J. MÄKINEN KY

kirvesmies

040 749 2058
jarmo.makinen@elisanet.fi

Hämeenkyrö - Pispala

Nuotiopaikat Saunasaareen

Ekologista lähiretkelyä ja turistirysää!

Kammarin ikkunasta on minulla suora näköyhteys Saunasaareen. Juuri nyt voisin helposti otaksua, että saareissa ei ole ihmiselämää, sillä jäät ovat jo vaarallisen hauraat eikä vesitse vielä pääse kulkemaan. Otaksun edelleen, että käpytikat ovat saaneet reviirinsä laadittua alkukevään taistojen laannuttua ja muutkin läsnäolevat saarelaiset ovat sijansa löytäneet.

Ihminen on myös sijansa saaresta löytänyt. Merkiksi on jäänyt useita nuotiopaikkoja ja erityisesti roskaa. Viime kesän siivoustalkoiden saaliina oli kymmenkunta säkellistä maatumatonta roinaa ja roskaa.

Saareissa käy väkeä runsaasti kesät talvet. Ympäri vuoden siellä myös kärtsätään makkaraa ja muita tuotteita, villejä nuotiopaikkoja on siellä täällä. Nuotioissa on osin poltettu itse paikalle tuotuja pilkkeitä, mutta myös saaren

puisto on joutunut jopa väkivalloin luovuttamaan tuotostaan.

Lähiretkely on perin kannatettava ajatus. Retkelle voi lähteä omalta kotiovelta, ei tarvitse ensin ajella satoja kilometrejä päästäkseen pöheikköön. Pikainenkin piipahtaminen metsässä tai vesillä virkistää väsynyttä kehoa ja mieltä. Saunasaari on merkittävä pispalalaisten ja muidenkin lähiasujaimistojen lähiretkelypaikka. Se tarjoaa myös turisteille viihdykettä.

Olen laittanut liikkeelle aloitteen kaupungin koneistoon, että Saunasaareen saataisiin huolletut tulipaikat ja ulkokuussi. Tässä hankkeessa ovat mukana myös Pispalan Kumppanuus ry ja Pidä Saaristo Siistinä ry. Visioni on, että kaupunki osallistuisi nuotiopaikkojen ja huoltorakennuksen (liiteri, huussi) toteuttamiseen antamalla materiaaliapua yhdessä muiden paikallisten toimijoiden kanssa (yritykset, järjestöt, ynnä muut). Rakennelmat syntyisivät Kumppanuuden työntekijöiden ja pai-

kallisten talkoolaisten yhteistyönä.

Puuhuollosta olen saanut kaupungilta alustavan vastauksen. Kaupunki ehkä ei suostu järjestämään polttopuita. Ehdotukseni oli, että kaupunki toimittaisi rankapuuta Tahmelan rantaan, josta itse toimittaisimme puut saareen joko kesällä uittamalla tai talvella jäitä myöten, mutta näin ollen polttopuut pitäisi löytää toisaalta. Muuten kaupungin mielenpide on vielä kehkeytymässä, idean periaate on todettu kyllä kehityskelpoiseksi.

Huussin huollosta vastaisi Pispalan Kumppanuus. Huussi on tietenkin kompostikäymälä, jossa neste erotellaan ja jyttytavarasta tulee multaa. Multa toimitettaisiin Kurpitsatalolle jatkokäyttöön viljelijöille.

Nuotiopaikkoja voisi olla kaksi, toinen saaren länsipäässä ja toinen etelärannan kallioilla. Notskipaikat, huussi ja puuhuolto auttaisivat pitämään saarta siistimmässä kunnossa ja puuparatkin saisivat elää pätkimätöntä elämää.

TELTTA + SAUNA + ELOKUVAT = SAUNABIO

KUKA LIE ollut se henkilö, joka sai ensimmäisen ajatuksen näiden komponenttien yhdistämisestä. En muista, eikä sen väliä. Asia kehkeytyi Kumppanuusyhdistyksessä ja keskeisiä henkilöitä olivat allekirjoittaneen lisäksi **Marita Sandt** ja **Paula Huhtanen**.

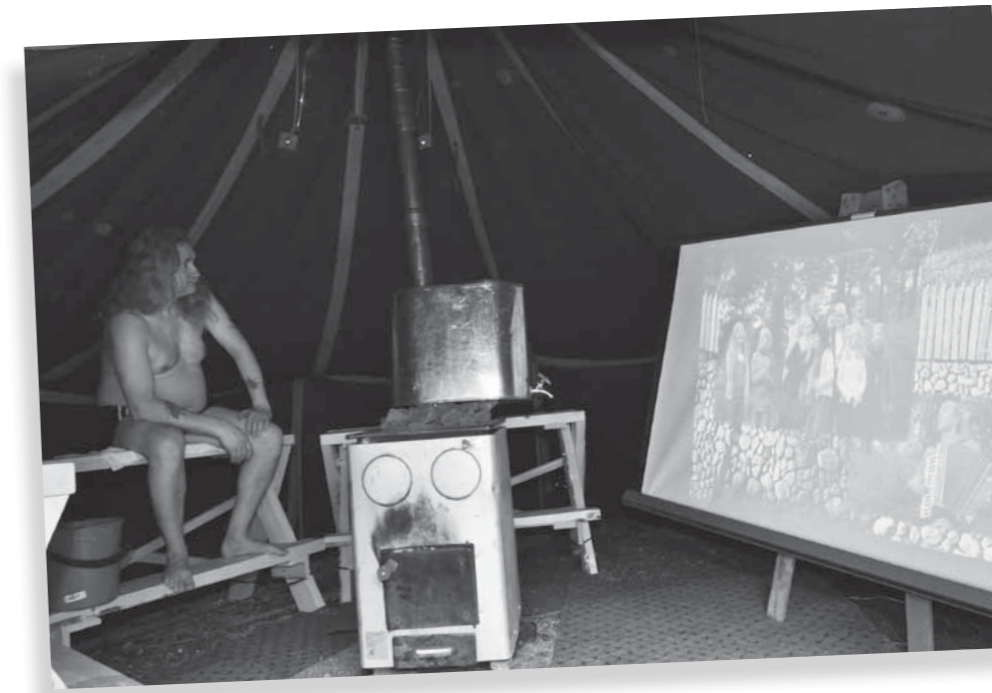
Kulttuuriosuuskunta Komeetan ja Elokuvaosuuskunta Camera Caglioston omistama ruotsalainen puolijoukkueelta on ollut sauna- ja majoituskäytössä jo muutaman vuoden ajan. Teltan varustukseen kuuluu myös kamiina, joten olkoon pakkasta tai viimaa, yöpyminen onnistuu silti. Viimeimpänä takäläisistä tapahtumista teltta kamiinoineen pystytettiin Saunasaareen Ratiritirallaa-tapahtumaan.

Tukevasta puuvillakankaasta tehty teltta voi toimia nyt myös elokuvateatterina, joko saunalla tai ilman. Projektori ja muut sähköiset laitteet sijoitetaan lähelle maata, jonne kiukaan lämpö ja vesihöyryt eivät ylety. Lisäksi laitteet suojataan kevyellä alumiinilevyllä, jotta mahdolliset roiskevedet pysyvät poissa. Teltassa on jopa kirkkaalla auringonpaisteella sopivan hämärää elokuvien katselua varten.

Pirkanmaan seitsemännessä Taidesuunnistuksessa 16.–17.4. Pispalassa oli uusi kohde Rajaportin vieressä, PAU housessa. Taiteilijoiden töiden ja työnäytteiden lisäksi pystytimme SaunaBION talon takapihalle. Näytettävillä elokuvilla oli tietenkin jonkinlainen yhteys Pispalaan tai pispalalaisiin. Tämä oli SaunaBION ensimmäinen pystytys, koeponnistus, jossa testattiin idean käytännön toimivuutta. Ja toimihan se. Paremmiin kuin nykyiset junan vessat.

Viikonlopun aikana ilmiötä ihmettelemässä kävi runsaasti väkeä. Jotkut kurkkasivat teltan ovelta ja jotkut kävivät sisälläkin; totesivat, että onpas kuumaa, kun olivat täysissä pukeissa. Sehän näissä saunoissa tuppaa olemaan - lämmintä on. Lauantaina Rajaportin saunan auettua, tuli SaunaBIOon myös lölyteljöitä ja tunnelma oli varsin mainio.

SaunaBIO mahdollistaa elokuvajuhlien pystyttämisen melkein minne ja milloin vaan. Vaikka Saunasaareen, jos vie sähköä mukanaan.

Rajaportin saunan pitkäaikainen saunanhoitaja Antero Kokko (oik.) vietti 50-vuotisjuhliansa 2.5. - kuinka ollakaan saunalla. Antero vastaanotti mm. Pispalan Saunayhdistyksen onnittelut Markki Konttiselta ja Veikko Niskavaaralta.

RÖNNIN KESÄTEATTERISSA 2011

Eräjärventie 946, 35220 Eräjärvi, Orivesi

www.erajarventeatterit.net

Uusi dramatisointi
Rönnin Kesäteatterille!

MOREENI

Lauri Viita

Ohjaus Perttu Pesä

NÄYTÖKSET:

pe 17.6. klo 19
su 19.6. klo 17
ti 21.6. klo 19
ti 28.6. klo 19
to 30.6. **MYTTY**
ti 19.7. klo 19
to 21.7. klo 19
su 24.7. klo 17
ti 26.7. klo 19

to 28.7. klo 19
su 31.7. klo 17
ti 2.8. klo 19
to 4.8. klo 19
la 6.8. klo 17

LIPUT OVELTA:

Aikuiset 15€ Perhelippu 38 €
Lapset 8 € 2 aik. + 2 lasta
Alennuslippu 13 € Perhelippu 43 €
Opisk., eläk., työttömät, 2 aik. + 3 lasta
nuoret 12-17 v. tai enemmän

*Osta lippu ennakkoon
edullisemmin netistä tai
ennakkomyyntipisteistä!
- Vältä jonotukselta!*

Ryhmillä Teatteripaketteja!

• Rönnin Kesäravintolasta
herkulliset liha-, kana- ja kalaruuat

• Lounasravintola Eräjärvestä
Moreenin juhlapöytä tai
Pispalan Mustamakkaralautanen

Tutustu menuihin netissä!

• Vierailuja mm. Purnun
Taidekeskukseen, Eräjärven
Kivimuseoon tai tutustumisretki
kylään ja kylätoimintaan

RÖNNIN KESÄTEATTERI

Eräjärventie 946, maantie 3260
35220 Eräjärvi, Orivesi
www.erajarventeatterit.net

VARAUKSET, RYHMÄMYNTI JA TEATTERIPAKETIT:

p. 050 436 8466,
(03) 530 6433, 044 530 6366 tai
ronnin.kesateatteri@erajarvi.net

ENNAKKOMYYNTIPISTEET:

Eräjärven Kehittämisyhdistys (EKY)
Eräjärventie 1581

Lounasravintola Eräjärvi
Eräjärventie 1589
www.piletti.fi

Laita rahasi työhön
kestävän talouden hyväksi!

Tee tietoinen pankkivalinta

Oletko ajatellut mitä pankkisi tekee rahoillasi?
Kun valitset pankkiesi Merkurin, voit itse päättää
millaisia hankkeita haluat talletuksillasi edistää:

- ympäristöystävällinen tuotanto ja kauppa
- vaihtoehtoiset energiamuodot
- ekologinen rakentaminen
- luomu- ja biodynaaminen viljely
- koulut, lastentarhat ja koulutuspaikat
- taide ja kulttuuri

www.merkurpankki.net • info@merkurbank.net
09 8252 303 • 050 357 4661

MERKUR - YLEISHYÖDYLLISTÄ PANKKITOIMINTAA.

Tampere Guitar Festivalin artisteja Pispalassa

Brasilialainen multi-instrumentalisti
Celso Machado Pub Kujakollissa 14.6.

PISPALAN 30. KARNEVAALIT

Pispalan kirjastotalo
La 21.5. klo. 11-13
Kitaramatinea
Juuso Nieminen

OFF-KLUBIT PUB KUJAKOLLI

(vapaa pääsy)
Ti 14.6. klo 21
Brazilian Night
Celso Machado, Brasilia

TJANGO!

Su 19.6. klo 18
Otto Tolonen, kitara
Pasi Eerikäinen, viulu
Antti Leinonen, harmonikka

TAMPERE GUITAR FESTIVAL

10.-17. KESÄKUUTA 2011

WWW.TAMPEREGUITARFESTIVAL.COM

040 090 0061

Pyynikintori 1
TAMPERE

Havainnekuvat:
Santalahden maankäyttösuunnitelma
(Arkitehdit LSV, 2009).
www.parempipispala.fi

Tältä tulisi näyttämään Santalahti järveltä päin. Korkea tornitalo oikealla yltäisi liki Haulitornin kattoon. Vertaa allaolevaan valokuvaan samasta paikasta.

Tämä maisema muuttuu täysin, jos kaavaehdotus toteutuu.

SANTALAHTEA SUUNNITELLAAN GRYNDERIEN EHDOKSILLA - TURMELEKO SANHATTAN PISPALAN MAISEMAT?

Santalahden asemakaavatyössä on laadittu kaksi osallisyhmälle esitettyä luonnosta, joissa molemmissa yhteinen piirre on raskas kerrostalorakentaminen kolmine tornitaloineen. Muutoin asuintalojen kerroskorkeus rajoittuu luonnoksissa pääsääntöisesti kahdeksasta yhdeksään. Luonnokset on tarkoitettu yleisölle esittelyyn touko-kesäkuun vaihteessa, juuri sopivasti kesälomien alla.

Jos korkeat tornitalot lasketaan pois, yltävät talomassan kattokorkeudet muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta Pispalan valtatie tasolle. Korkeudet nousevat keskustaan päin mentäessä Rajaportin kohdalta jokusen metrin yli valtatie korkeustason. Raskaampi rakennusmassa on siis sijoitettu kaavan itäpäähän, keskustan suuntaan.

Rajaportin saunan linjalle kaavailaan kolmikerroksista parkkitaloa, jonka kattokorkeus asettuu Pispalan valtatie tasolle. Näin järvinäkymät peittyvät tehokkaasti esimerkiksi Ratakadun varren alimmista asunnoista. Puhumattakaan, miten maisena muuttuu ylemmänä harjulta katsottuna. Massiivinen parkkitalo kimpoisi todennäköisesti ryskyyttävien junien melua nykyistä enemmän harjua ylöspäin.

Musankadun ja Harjunpään väliselle linjalle tulisi 14-kerroksinen tornitalo,

jonka katto yltäisi 16 metriä Pispalan valtatie yläpuolelle. Jos vertailukohdaksi otetaan Haulitorni, suunniteltu rakennus ulottuisi käytännössä reilusti yli sen puolenvälin. Havainnekuviissa rakennus kohoaa liki Haulitornin ja Ylä-Voiman kattojen tasolle.

Kutakuinkin Ahjolan linjalle ehdotetaan 15-kerroksista tornitaloa, jonka kattokorkeus yltää 14 metriä Pispalan valtatie tason yläpuolelle. Sekin yltää puoliväliin Haulitornia.

Ratakatu 5:n eli Vanamon talon linjalle nousisi 13-kerroksinen asuinrakennus. Sen katto taas yltäisi Pispalan valtatie tasolle liki 14 metriä ylempiä.

Rakennussuojelu vähäistä

Pispalan vanhan Rantakylän teollisuushistoriaa ei tulevassa asemakaavaehdotuksessa kovinkaan häällisesti kunnioiteta. Ehdotonta suojelua tullaan esittämään vain OTK:n tulitikkutehtaalle ja sen ruutivarastolle, Enqvistin huvilalle ja Breitensteinin huvilalle pahvitehtaan kyljessä.

Muille inventoiduille rakennuksille, kuten Paasikosken talolle (vain toisessa luonnoksessa), Näsijärven pahvitehtaalle, Enqvistin paperitehtaalle ja luujauhotehtaalle on varattu suojelumerkintä SR-3, mikä tarkoittaa, että rakennusta ei saa purkaa ilman pakottavaa syytä.

Niidenkään säilyminen ei siis ole kirkossa kuulutettu. Herää epäily, että asemakaavaluonnokseen on lisätty suojelumerkintöjä lisärakennusoikeuden saamiseksi ilman suojeluaikomusta.

Lopputuloksena jyrkkä kontrasti

Luonnoksiin on ovelasti sijoitettu korkeampia ja vastaavasti matalampia massoja samaan kaavaan. Hyväksytpä kumman tahansa, lopputulema on ikävän näköinen kokonaisuus. Ongelmana on tulevan kaavaehdotuksen jyrkkä kontrasti Pispalan rakennusperinnön ja miljöönsä kanssa.

Santalahden asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa sanotaan, että ”asemakaavoja muutettaessa on otettava huomioon kaava-alueen merkitys valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön läheisyydessä”.

Nyt tehdyssä kaavatyössä tälle periaatteelle jätetään hyvästit. On kummallista, miten kaavoittaja kuvittelee korkean kerrostalolähiön niveltyvän kulttuurihistoriallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaaseen Pispalan kokonaisuuteen.

Ylipäätään, kuinka kaavatyötä on voitu jatkaa, kun Santalahden osayleiskaava vuodelta 2006 perustuu siihen virheelliseen lähtöolettamukseen, jonka mukaan Santalahdella ja Pispalalla ei ole ollut yhteistä rakennus- ja asutushistoriaa?

Santalahti erotettu Pispalan perinteestä

Kaavoittaja unohtaa tietoisesti Pispalan vanhan rakennusperinnön ja sen, että Santalahti on kiinteä osa Pispalan pohjoisrinteen asutushistoriaa, vanhaa Pispalan Rantakylää, joka tuhouttiin 1970-luvulla rannan täytöllä Paasikiventietä varten. Kaavoittajan käsitys tuntuu olevan, että Paasikiventien rakentaminen oli käännekohta, josta Santalahden historia alkaa. Kyse on ilmeisen tarkoitushakuisesta historian ja perinteen tulkinnasta.

Santalahden kaava-alue rajautuu junaradasta pohjoiseen kohti rantaa. Kaavatyössä on pidetty selvyytenä, että junarata jakaa Pispalan ja Santalahden kaupunginosat toisistaan. Näin on luotu keinotekoinen lähtökohta, sillä junarata on ollut alueella yli sata vuotta - 1890-luvulta lukien - ja silti elämä radan molemmin puolin on ollut yhtä ja samaa Pispalan elämää.

Kun nykyinen maankäyttö- ja rakennuslaki tuli voimaan vuonna 2000, samalla astui voimaan myös valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Ne kirjattiin yksiin kansiin nimellä Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset

ympäristöt. Santalahti kuului tähän asiakirjaan aina vuoteen 2009, jolloin asiakirjaa tarkistettiin ja Santalahti tiputettiin siitä pois.

Miten näin pääsi käymään? Koska Tampereen kaupunki ja Pirkanmaan maakuntamuseo taipuivat ”kiinteistöjälöstäjien” edun mukaisesti.

Jos Santalahti olisi nähty osana vanhaa Pispalaa – mitä se toki on historiallisesti ollutkin – kaavoittajan olisi ollut mahdollista perustella niitä kerroskorkeuksia ja rakennusmassoja, joita Santalahden maanomistajat ovat alueelle nyt ajaneeet.

Valituskierre seuraa

Santalahden alueen rakentamista ei kukaan sinänsä vastusta. Kritiikki kohdistuu siihen, että Tampereen kaupunki on sallimassa maanomistajan voittojen maksimoinnin tavalla, joka törkeästi lyö korvalle Pispalan rakennustapaa, miljööttä, historiaa ja perinnettä. Samalla turmellaan pohjoisrinteen arvokas Näsijärvinäkymä sekä tarvellaan näkymät Näsijärven suunnasta. Jos nyt vielä julkistamaton kaavaehdotus hyväksytään, sillä myös alennetaan yksipuolisesti pohjoisrinteen kiinteistöjen jälleenmyyntiarvoa.

Santalahden asemakaavaa on laatinut yksityinen konsultti maanomistaji-

en aloitteesta ja heidän maksamana. Sen työtä Tampereen kaupungin olisi tullut valvoa ja kuulla oikeasti samalla osallisilla, pispalalaisilla. Olisi voitu päästä tilanteeseen, jossa olisi saavutettu yhteinen tahtotila Santalahden suhteen.

On jopa pohdittava, onko nyt laadittu asemakaavaehdotus maankäyttö- ja rakennuslain vastainen. Sen 54. pykälässä todetaan, että ”asemakaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen”. Pispalan näkökulmasta asukkaiden elinympäristö heikkenee, jos Santalahden grynderikaava toteutuu.

Nyt ollaan tulossa pattitilanteeseen. Kun Santalahden itsepintaisesti halutaan maksimi rakennusoikeus ja -määrä kerrosalaa, seuraa siitä valituskierre viimeiseen oikeusasteeseen saakka. Tämä ei ole kenenkään etu.

Kaavaluonnos tulee nähtävillä kesän alussa. Silloin kaikilla pispalalaisilla ja muilla osallisilla on mahdollisuus antaa virallinen mielipiteensä Santalahden tulevaisuudesta. Toivotaan, että kansalaisten näkemykset vaikuttavat poliittisten päättäjien harkintaan, ja että yhdyskuntalautakunta panee kaavaluonnokset uusiksi.

Santalahden kaavallista rakennusmassasta hyvin suuri osa yltää kattokorkeudeltaan Pispalan valtatie tasolle. Massiivinen kerrostalo peittää tehokkaasti näköaloja Haulitornin lähistöllä. Näkymä lännestä itään.

YHDISTYSTEN KANTOJA SANTALAHDEN KAAVAAN

Pispalan asukasyhdistys teki kirjallisen kannanoton Santalahden suunnittelusta viimeksi vuonna 2009. Siinä todetaan muun muassa näin:

Maiseman osalta Santalahti kuuluu erottamattomasti Pispalaan. Alue sijoittuu harjun ja Näsijärven väliin siten, että kaikki, mitä alueelle rakennetaan, näkyy harjulta käsin katsottuna ja asettuu järven puolelta nähtynä keskeiseksi osaksi harjumaisemaa. Korkeat, yli 7-kerroksiset rakennukset turmelisivat harjun pohjoisrinteen nykyiset järvinäkymät ja toisaalta peittäisivät Pispalan ”palikkaleikin” Näsijärven puolelta katsottuna.

Yleiskaavassa esitetty tavoite ”Näsijärven horisontin näkyviin jäämisestä” ei riitä missään tapauksessa. Kysymys on järvinäkymien säilymisestä ja tässä on oleellinen ero.

Uudisrakentamisen korkeus tulee asemakaavassa rajata korkeintaan jo olevien kerrostalojen korkeuteen: maksimissaan kellarikerros ja kuusi asuinkerrosta. Tässä korkeuslinjassa on myös vanha Puhvitehdas, joka tulee ehdottomasti säilyttää ja siis viereinen uudisrakentaminen sovitaa korkeintaan sen korkeuteen. Tällöin näkymä lähes koko järvelle säilyy vapaana Pispalan valtatieltä tarkasteltuna, kuten nykyäänkin.

Kannanotto löytyy kokonaisuudessaan netistä osoitteesta: www.pispala.fi/kaavoitus/.

Pispalan Moreenilla ei ole vielä kirjallista mielipidettä kaavasta, mutta yhdistyksen sihteeri Märten Sjöblom kuvailee Moreenin kantaa näin:

– Suunnitelmissa toki on parannettavaa vielä, ja toivottavaa olisi, että pilvenpiirtäjiä ei alueelle rakenneta. Ennen muuta olisi toivottavaa, että ongelmalliset kohdat saataisiin sovittua nopeaan kompromissiin siten, että kaavatyo pääsisi nopeasti etenemään ja päästäisiin toteutusvaiheeseen. Suuri ongelma on nyt Santalahden alueen vallitseva alennustila.

Seuraavan kerran yhdistykset ja kaikki Pispalan asukkaat sekä muut kaavan osalliset pääsevät ottamaan kantaa kaavasunnitelmiin kesäkuussa, jolloin luonnokset tulevat esille ja virallisia mielipiteitä voi esittää. Ollaan siis valppaina, vaikka kesäkiireet painavatkin päälle!

SANTALAHDEN KAAVOITUKSEN MUTKAT - RANTAKYLÄSTÄ ”SANHATTANIIN”

TEKSTI: EEVA KEPPO

Muutama Santalahden kaavasta kiinnostunut oli maaliskuun lopulla pudota tuoilta. Otsikolla Parempi Pispala esiteltiin kauniilla tietokonegrafiikalla liki Haulitorin korkeista uutta kerrostalorakentamista lehtevine sisäkatuineen ja leikkivine lapsineen. Kuvat olivat tyypillistä minikä tahansa suurkaupunkilähiön markkinointia.

Santalahden lyhyt historia

Santalahti, entinen Rantakylä, on Pispalan vanhinta asutusta. Mo-

nen vaiheen sekoituksena se kertoo erikoisen työväenalueen kehityksestä. Santalahti on arvoalue, vaikkakin laiminlyöty. Se oli valtioneuvoston päätöksellä osa Pispalan kulttuuriympäristöä, josta se sitten vuonna 2009 suuressa hiljaisuudessa poistettiin. Yleiskaavan työpaikkakäyttö tuki teollisuushistoriaa. Lisäksi Santalahti oli saastunut liikennehäiriöalue, siis asumiseen sopimaton. Tämäkin puoli sen pitämistä ennallaan ja edisti Pispalan suurmaiseman säilymistä. Tehtaiden uuskäyttö oli määrä selvittää ja alue kunnostaa sisääntuloväylän asemaan Pispalan julkisivuksi.

1990-luvulla alkoi muutos. Pienyri-tyksiä sanottiin irti eikä uusia otettu tilalle. Tilat ja alue jätettiin tahallisesti heitteille ja seuraukset näkyivät pian. Ulkonäköhaitat muokkasivat yleistä mielipidettä siihen suuntaan, että jotain pitäisi tehdä. Samaan aikaan maanomistus alkoi keskittyä. Vuonna 1995 tehtiin yllättäen yleiskaavan vastainen poikkeuslupapäätös kokonaiselle kerrostalokorttelille. Alkoi vaikeasti hallittava muutos. Mikä siis muutti kehityksen, kun asumishaitat olivat entiset ja kulttuuriympäristökin sama?

Muutos oli se, että maanomistuksia hankkinut sijoittajaryhmä halusi nyt

Lyhenteitten selitykset:

VAT: Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Perustuvat lakiin.

RKY: Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Eräs VAT:n erityistavoite.

VNP: Valtioneuvoston päätös. Vaaditaan VAT-tavoitteitten voimaantumiseksi.

Puheessa käytetään ilmaisia RKY-alue tai VAT-alue. Pispala on RKY-alue vuoden 2001 VNP:llä. Santalahti erotettiin Pispalan RKY-alueesta vuoden 2009 VNP:llä.

saada uuden kaavan asuntotuotantoa varten. Kaava neuvoteltiin niin sanottuna sopimus- eli kumppanuuskaavana, joka laadittaisiin sijoittajaryhmän kustantamana haitta- ja muine selvityksineen. Maanomistajat saavat rakennusoikeutta ja kaupungille jyvitetään osuus.

Vuonna 2004 tavoite eteni, kun Santalahti päätettiin yleiskaavoittaa asuntotuotantoon. Päätös oli vastoin voimassa ollutta valtioneuvoston kulttuuriympäristöä koskevaa päätöstä. Asumisen vaaratekijätkin olivat tiedossa: vilkas moottori- ja junaliikenne, melu, tärinä, ilmansaasteet, maaperän raskasmetallit, voimalinja ilmajohtoineen. Haitat päätettiin selvittää ja parannuskeinot osoittaa. Velvoite kuitenkin siirtyi asemakaavavaiheeseen. Sijoittajaryhmä otti siis tietoisin riskin. Kaavahan ei ole laillinen, ellei se täytä terveellisyden, turvallisuuden ja viihtyisyyden vaatimuksia.

Kaavoitus on edennyt vaihkeaa. Kun luonnokset nyt ovat tulossa lautakuntaan, on asumishaittojen selvitys edelleen arvoitus. Ongelmaa on toistuvasti siirretty eteenpäin liki 15 vuotta. Nyt pohditaan, voitaisiinko maaperän raskasmetallit tutkia kun kaivetaan rakennuskuoppia ja nähdään mistä on kysymys. Mitenkähän on ja mikä olisi kaavan laillisuus?

Suojelu-Pispalaa ja Bisnes-Pispalaa on kaavoitettu täysin eri säännöillä. Jopa laintulkinnat ovat olleet erilaisia, rakennusoikeuksista ja suojeluvälvoitteista puhumattakaan. Kulttuuriympäristön kokonaisuus vaatisi myös kokonaisvaltaista näkemystä. Santalahti ja Pispala ovat samaa suurmaisemaa. Pispalan erityisen maanomistuksen takia suurmaisema

hallitsee myös harjun katu- ja pihanäkymiä. Ne ovat samaa kokonaisuutta. Pihavajojen suojeleminen on pahasti ristiriidassa Parempi Pispalan –esityksen kanssa.

Kaava-alueet erottaa toisistaan harjun pituudelta vain 25–60 metrin levyinen rata-alue. Pienet tontit suojele vaatimuksineen ja 8–14-kerroksiset talot järven puolella yksinkertaisesti eivät sovi vierekkäin. Näin keinotekois- ta ympäristöä on mahdoton uskoa pysyväksi. Ennemmin

tai myöhemmin voisi odottaa muutoksia.

Sijoittajanäkökulma

Markkinointi-Santalahden eli Parempi Pispalan houkuttavat kuvat eivät ole lupaus tulevasta. Suunnitelman markkinointi ei ole suunnitelma. Olennaista on kerrosalan määrä, johon kaupunki sitoutuu kaavalla. Kun rakentaminen tapahtuu maanomistajien ehdoin ja ilman laatukilpailua, on odotettavissa minimilaatua. Erityisen huonoa tulosta voi odottaa, jos sijoittajaryhmän riski asumishaittojen kustannuksista realisoituu.

Onko sijoittajariski nyt realisoitumassa? Kaavoitusohjelmaan Santalahden asuinkerrosalaksi merkittiin 48.000 k-m², mikä lienee kaupungin ja sijoittajien sopima tavoite. Kaupungin projektiarkkitehti arvioi Parempi Pispalan asuinkerrosalaksi kuitenkin jopa 140.000 k-m², lisäksi muuta alaa 20.000 k-m². Jokin oleellinen virhearvio näyttää tapahtuneen, koska myytävää kerrosalaa nyt vaaditaan moninkerroin. Onko asumishaittojen korjaaminen osoittautunut odotettua kalliimmaksi? Tarvitaanko lisää asukkaita huonolle alueelle juuri siksi, että se on huono? Onko Santalahti tosiaan juuri se paikka kaupungissa, jonne

pitää osoittaa näin valtava, liki yhden vuoden asuntovaranto? Onko uhkana jopa, että osa riskin hinnasta siirretään veronmaksajille? Joutuuko myös kulttuuriympäristö maksajaksi?

Suojelunäkökulma

Maakuntamuseomme toimintaa on ollut vaikea ymmärtää. Santalahden kysymys on toistuvasti sivuutettu esimerkiksi sillä perustelulla, että poikkeuslupakortteli jo tuhosi kulttuuriympäristön.

Perustava mahdollisuus tai velvollisuus museon kannanottoon oli vaiheessa jolloin Santalahti haluttiin rajata ulos RKY-alueesta. Asia sivuutettiin ilman kritiikkiä. Maakuntakaavaan museo ei vaatinut Santalahdelle edes maakunnallisesti merkittävää asemaa. Santalahden osayleiskaavan ja myöhemmin asemakaava-OAS:n lausunnoissa ei mainittu voimassaolevaa RKY-statusta, siis lakiperusteista ja voimassaolevaa valtioneuvoston päätöstä.

Maakuntamuseo tuskin on tyytyväinen Parempi Pispalaan. Onhan Santalahden merkitystä kehuttu. On hyvä muistaa, että maakuntamuseolla on nykyisin myös itsenäinen oikeus valittaa kaavasta. Oikeus perustuu Museoviraston kanssa tehtyyn yhteistyösopimukseen vuodesta 2008 lähtien.

Parempi Pispala Santalahden joko toteutuu tai ei. Toteutumismahdollisuuden ilmeinen seuraus olisi Pispalan suojelun kyseenalaistaminen. Kun lisäksi RKY-rajauksia tarkistellaan jatkuvasti, Pispalan tulevaisuus

Tämäkö on parempaa Pispalaa? Tätä saamme, jos Sanhattan-kaava toteutuu.

näyttäisi aika epävarmalta. Tarvitaan vain vakuuttava perustelu uudesta rajaustavoitteesta, ja sehän olisi Santalahti. Syntyisi ehkä mieluisakin tilaisuus poistaa suojelusta ainakin harjun pohjoisrinne. Jos poikkeuslupakortti estä Santalahden suojelun, niin paljon suuremmalla syyllä näin kävisi Parempi Pispalan vuoksi Pispalalle.

Sijoitusintressit ovat toistuvasti vaarantaneet ”maailman ainoan Pispalan” säilymistä. Eräs hallintosuojelun torjuntakeino nyt voisi olla Pispalan mai-

semen inventointi VAT-erityistavoitteeksi. Jo asian vireillepano vaikuttaisi kaavoitukseen. Ympäristöministeriössä on aloitettu arvokkaiden maisemien kartoitus uutta päätöstä varten. Kysymys on Tampereen kaupungin tahdosta suojella Pispalan suojelua. Uusi VNP on valmistelussa.

Maisemien suojeleminen ei tarkoittaisi Santalahden kaavapäätösten tai sopimusten peruuntumista. Eräs kompromissi olisi osayleiskaavassa havainnollistettu kuusikerroksinen rakentaminen, melusteeksi riittää jopa kolme

kerrosta. Lisäksi maanpäälliset rinte-kellarit pohjoiseen päin on taidettu jo hyväksyä Santalahdessa?

Sijoittajariskit ovat sijoittajien asia. Kaavapäätös voitaneen tehdä väyläratkaisujen aikataulun mukaan. Tampereen kaupungilla on kaavamonopolinsä takia ratkaisijan asema.

Avoin yleisötilaisuus olisi paikallaan, kun kaavaluonnos tulee esille.

”Sanhattanin” maanomistajien mainos-sivuja voi nyt ihmetellä myös netissä: <http://www.parempispala.fi>

→ KOMMENTTI

Maakuntamuseon yhteistyösopimus rakennetun ympäristön suojelun viranomaistehtävien hoidosta solmittiin Museoviraston kanssa vuonna 2008. Siihen asti mm. Santalahden osayleiskaavoitukseen tai maakuntakaavoitukseen liittyvät kulttuuriympäristöviranomaistehtävät kuuluivat Museovirastolle. Tämä selittää maakuntamuseon passiiviseksi tulkitun roolin noiden hankkeiden yhteydessä.

- rakennustutkija Hannele Kuitunen, Pirkanmaan maakuntamuseo

TEKSTI: VEIKKO NISKAVAARA

PISPALAN ASEMAKAAVAN PERIAATTEET PÄÄTETTIIN

Kaavatyö etenee tonttikohtaisesti.

Kaupungin yhdyskuntalautakunta hyväksyi 15.3. Pispalan asemakaavauudistuksen periaatelinjat. Ne tulee kaavoittaja Riikka Rahkosen mukaan käsittää suuntaviivoiksi, joiden mukaan nyt edetään.

Nyt kaavoitus etenee tonteittain Pispalan harjulla Pispalan valtatie ja Tahmelan viertotien välisellä alueella. Tavoitteena on saada tämän ensimmäisen osa-alueen kaavaluonnos valmiiksi ja nähtävälle kommentteja varten syksyn aikana.

Luonnos esitellään yhdyskuntalautakunnalle ennen nähtävälle asettamista. Sen jälkeen luonnosta voidaan korjata. Myös kaavaluonnoksesta jätetyt mielipiteet ja lausunnot vaikuttavat siihen, vaatiiko kaavaperiaatekin vielä täsmennyksiä.

Tarvittaessa periaatelinjaakin vielä tarkennetaan. Sitovia päätöksiä tehdään vasta luonnosvaiheen jälkeen kun lautakunta hyväksyy kaavahdotuksen aikaisintaan vuodenvaihteessa.

Kaavaperiaatteessa mm. hyväksyttiin se linja, että kaikkia suojeltaviakin

rakennuksia saa periaatteessa laajentaa jos rakennusoikeutta tontilla on, kunhan se tehdään vanhaa kunnioittaen ja rakennustapaohjeiden mukaisesti. Tämä on ollut tähän asti yksi keskeinen kiistanaihe. Lisärakentamisen sijoittaminen laajennukseen ja/tai erilliseen rakennukseen tutkitaan tonttikohtaisesti.

Esittelemme seuraavassa otteita kaavaperiaatteesta ja kaavoittajien kommentteja kritiikkiin. Lopussa myös rakennuskiellon aikana tarvittavien poikkeuslupien käsittelijän näkemyksiä.

Otteita Pispalan kaavaperiaatteesta

(luettavissa kokonaisuudessaan osoitteessa www.pispala.fi/kaavoitus)

Kaavan keskeinen tavoite on Pispalan valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön säilyminen.

SUOJELUMERKINNÄT

- suojelumerkintöjä tarvitaan suojelutavoitteiden saavuttamiseksi
- kaavan tulee mahdollistaa suojeltujenkin rakennusten hallitut muutokset ja laajennukset Pispalan perinteen mukaisesti
- korjauskelvottomiksi todetut rakennukset saa purkaa (kuntaselvitys, katselmuksel)

Kaksi eritasoisista suojelumääräystä (srp) rakennuksille:

srp-1

Suojeltava rakennus. Rakennus edustaa erityisen hyvin pispalalaista rakentamisen ja asumisen tapaa ja sillä on rakennushistoriallista, historiallista tai kaupunkikuvallista merkitystä. Rakennusta ei saa purkaa ja sen ominaispiirteet tulee korjata ja muutostöissä säilyttää. Laajennukset tulisi tehdä ensisijaisesti vaipan sisällä tai pihan puolella välttäen katon korottamista ja aukotamista.

Julkisivu- ja kattomateriaaleja, kattomuotoa, rakennuksen korkeutta ja ikkunoiden materiaalia ja puitejakoa ei tule muuttaa kuin erittäin perustellusta syystä, palauttavat korjaukset ovat suositeltavia.

- Kohteena inventoinnin I-II-luokan asuinrakennukset, III-lk asuinrakennukset I-luokan pihapiirissä tai kaupunkikuvallisesti merkittävällä paikalla, erityisen arvokkaat piharakennukset.

- Purkaminen vain ELY:n poikkeamisluvalla

srp-2

Suojeltava rakennus/uusi rakennus. Rakennus edustaa hyvin pispalalaista rakentamisen ja asumisen tapaa ja sillä on rakennushistoriallista, historiallista tai kaupunkikuvallista merkitystä.

Rakennus tulisi säilyttää.

Rakennuksen ominaispiirteet tulee korjata ja muutostöissä säilyttää. Julkisivu- ja kattomateriaaleja, kattomuotoa, rakennuksen korkeutta ja ikkunoiden materiaalia ja puitejakoa ei tule muuttaa kuin erittäin perustellusta syystä, palauttavat korjaukset ovat suositeltavia.

- Kohteena inventoinnin III-luokan asuinrakennukset, kaupunkikuvan kannalta merkittävät inventoimattomat vanhat asuinrakennukset, pihapiirin rakeisuuden kannalta tärkeät piharakennukset

- Purkaminen rakennusvalvontaviranomaisen päätöksellä

RAKENNUSOIKEUS

- suojelutavoitteiden ja lisärakentamisen määrän suhdetta tutkitaan tonttikohtaisella tarkastelulla

- suojelutavoitteiden toteutuminen ei edellytä rakennusoikeuden vähentämistä kautta linjan
- oleellista rakentamisen mittakaava ja rakeisuus
- rakennusoikeus osoitetaan kerrosneliönä rakennusaloiolle
- yleislinjana tonttien nykyinen tehokkuus MRL:n mukaan laskettuna. Pispalan valtatie eteläpuolella $e = 0,5$ ja pohjoispuolella $e = 0,3 - 0,5$

- rakennusoikeutta voidaan maltillisesti nostaa ja laskea tontti/korttelikohtaisesti, perusteena mm. suojelutavoitteet, käyttötarkoitus, maasto, liikennöitävyys, ympäristöhäiriöiden torjunta ja kaupunkikuvalliset syyt
- suojelutavoitteille pyritään saamaan kannustimia rakennusoikeuden osoittamisen keinoin

Uusi Maankäyttö- ja rakennuslaki (2009) ei tunne maanpäällistä kellarikerrosta. Aputilat on järkevää sijoittaa kivijalkaan, joka on rinnemaastossa yleensä toteutettavissa rakennusoikeuteen lukemattomana.

Maanpäällisten kerrosten sallimiseen varsinaisen rakennusoikeuden lisäksi asuinrakennuksessa ei siten ole tarvetta.

talusrakennuksen ja autopaikan alle saa rinteessä rakentaa varasto- yms. tiloja rakennusoikeuden lisäksi

RAKENTAMISEN OHJAUS

- rakentamistapaohjeiden ja rakennuslupavaiheen ohjaamisen merkitys
- rakennustapaa sääteleviä merkintöjä myös kaavaan alue- ja tonttikohtaisen harkinnan perusteella

- massoitelumääräykset (mm. määrittävät vanhan rakennuksen korottamista ja uudisrakentamisen mittasuhteita)
- rakennusalat määritellään siten, että tontille syntyy useampia rakennuksia ja näkyvät säilyvät, merkittävällä paikalla tarkempaa, tonttien takaosissa väljempää

- arvoalueiden/arvokkaimpien kokonaisuuksien tarkentaminen ja ohjeistuksen kohdentaminen
- rakentamistapaohjeet laaditaan, tarvittaessa tonttikohtaisesti, sisältöä kaavakartalle
- 3d-malli rakennusvalvonnan työkaluna
- suojelutoimikuntaa ei esitetä perustettavaksi, hyödynnetään kaupunkikuvatoimikuntaa

OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS

- osallisyhjätoiminnan ongelmat – osallistumismahdollisuudet järjestetään muilla tavoin (yleisötilaisuudet, henkilökohtaiset tapaamiset, ryhmätapaamiset)
- tiedottaminen suojelun merkityksestä ja vaikutuksista suojeltavaksi esitettävien kiinteistöjen omistajille, mm. ryhmätapaaminen ennen kaavaluonnoksen valmistumista

YHTEENVETO

- suojelumerkintöjen ja rakennusoikeuden suhteen kaavaperiaate on maltillinen, mahdollista- ja suojelua kannustava
- huomioi Pispalan omaperäisen, perinteisen rakennustavan
- rakentamisen tapaa koskevissa määräyksissä painottuu Pispalan mittakaava ja rakeisuus
- kaava tarjoaa rakennusvalvonnalle selkeät työkalut rakennuslupavaiheen ohjaamiseen

Tavoiteaikataulu

- I-alueen kaavaluonnos (+ siihen liittyvä 3d-malli): syksy 2011
- I-alueen kaavahdotus: vuodenvaihte 2011/2012
- II-alue: 2012
- III-alue: 2013

Seuraava virallinen mahdollisuus mielipiteiden antamiseen on syksyllä 2011 kaavaluonnoksen nähtävilläoloaikana.

Kaavoittajien yhteystiedot: Riikka Rahkonen: riikka.rahkonen@tampere.fi p. 040- 8012724 Minna Kiviluoto: minna.kiviluoto@tampere.fi p. 040- 8016951

Kritiikkiä ja kommentteja kaavaperiaatteista

Kaavaperiaatteista jätettiin helmikuussa ennen lautakunnan päätöstä kannanottoja mm. Pispalan asukasyhdistyksen toimesta. Asukasyhdistyksen mielestä kaavaperiaate on yleislinjaltaan hyvä eli kohtuullinen kompromissi kaavan suojelutavoitteiden ja kiinteistönomistajien muiden käyttö tavoitteiden välillä. Muutamista kohdista esitettyyn kritiikkiin kaavoittajan kommentteja seuraavassa.

Osallisyhjä

Kaavoittaja periaatesityksessään että jo toimineen osallisyhjä työskentelyä ei enää jatketa vaan osallisten kuuleminen hoidettaisiin keskusteluilla kiinteistönomistajien kanssa ja yleisötilaisuuksilla. Asukasyhdistyksen mielestä tämä ei riitä, vaan tarvitaan myös säännöllisesti kokoontuvaa osallisyhjä, jossa ovat edustettuina muutkin kuin kiinteistönomistajat. Muuten vuokraasukkaiden, yhdistysten, yrittäjien jne. kuuleminen jää vajavaiseksi. Osallisyhjä on ollut myös paikka missä erillaisia näkemyksiä edustavat tahot ovat

päässeet näkemyksiä avartavaan ja uusia ideoita luovaan keskusteluun.

– Ei ole kiveen hakattua etteikö osallisryhmän työtä jatkaa myöhemmin. Tässä vaiheessa katsottiin tarpeelliseksi pitää taukoa, jotta kaavoittajan rajallinen työaika voidaan käyttää ensimmäisen kaavaluonnoksen tekoon. Sen valmistuttua osallisryhmänkin voisi aktivoida luonnosta käsittelemään mahdollista muotoa tulee miettiä samalla kun suunnitellaan laajemmin Pispalan kaavakokonaisuuden osallistumisen järjestämistä, toteaa kaavoitusta vetävä projektiarkkitehti **Riikka Rahkonen**.

Purkuperusteet

Kaavaperiaatteissa esitetään että korjauskelvottomat rakennukset saa purkaa, mikäli se kuntoselvityksillä ja katselmuksilla perustellaan. Tämä herättää kysymyksen onko selvityksille ja niiden tekijöille jotkut kriteerit. Muuten ”purkukuntoisuus” on liian helppo perustella ja korjauskelpoisten vanhojen arvotalojen purkaminen Pispalassa jatkuu.

– Poikkeamislupatyötä varten on saatu maakuntamuseolta v.2009 kuntoarvion yleisohje, jota on sovellettu. Tätä ohjetta ja sen vaatimuksia voidaan täsmentää tarvittaessa, esim. koskien laatijoiden pätevyyttä. Kulttuuriympäristön säilymisen kannalta on tietenkin tärkeää, että selvitykset ovat totuudenmukaisia ja ammattitaitoisesti tehtyjä, vastaa Rahkonen.

Kaavaperiaatteiden kanssa esiteltiin konsultin muutamille harjun tonteille tekemiä tontinkäyttösuunnitelmia täydennysrakentamisesta, joka olisi kaavaperiaatteiden mukaista.

Joillakin tonteilla esitettiin mahdolliseksi vanhan arvokkaaksi luokitellun talon purkaminen pelkästään sillä perusteella, että talon sijainti tontilla on hankala kaiken rakennusoikeuden käyttämiseksi lisärakentamiseen. Tämä on herättänyt ihmetystä.

– Tämä asia on vielä pohdinnassa eikä sitä ole päätetty yleiseksi linjaksi. Jokaisella tontilla yritetään löytää ratkaisu, joka säilyttäisi vanhat rakennukset ja lisärakentamiselle löydettäisiin riittävät mahdollisuudet vanhan laajennuksilla tai erillisillä rakennuksilla, vastaa toinen kaavan tekijä, arkkitehti **Minna Kiviluoto**.

Kesällä tontisuunnittelua

Riikka Rahkonen kertoo että nyt kaavan tekijät keskittyvät tontikohtaiseen suunnitteluun I-kaava-alueella. Sitä on myös hieman laajennettu, niin että mukana ovat nyt myös Pispalan valtatievarren eteläpuoliset talot koulun kohdalle saakka.

Kaavoittaja ottaa alkusyksyyn mennessä yhteyttä tontinomistajiin kuulakseen heidän näkemyksensä omasta tontistaan. Ainakin ne tontit, joille on tulossa suojelumerkintöjä tai jotka ovat muuten ongelmallisia, käydään läpi omistajan kanssa neuvotellen. Myös tontinomistajat itse voivat ottaa yhteyttä kaavoittajaan ja sopia neuvonpidolle itselle sopivaa ajankohtaa.

Poikkeuslupien käsittelijän terveiset

Pispalan kaavoitusalueella on voimassa rakennuskielto. Rakentaminen on kuitenkin mahdollista poikkeusluvilla. Pari vuotta sitten valmistui arkkitehti Hanna Lyytisen tekemä Pispalan väliaikainen rakennustapaohje, jolla poikkeusluparakentamista ohjataan. Poikkeuslupia käsittelee kaavoituksessa rak.ins. **Merja Kinon**, joka kertoo seuraavassa kuulumisiaan.

”Rakennuskiellon asettamisen jälkeen (kevättalvi 2008) Pispalaan ja Tahmelaan on haettu 22 poikkeuslupaa. Kaikki yhdyskuntalautakunnan toimivallassa olevat poikkeusluvut on myönnetty. Tänä keväänä on käsitteilyssä vielä kaksi hakemusta.

Hakemuksista 32 % on ollut uudisrakennuksen rakentamisia, 55 % asuinrakennuksen laajentamisia ja 13 % talousrakennuksen rakentamisia.

Poikkeuksia on haettu rakennuskiellosta, rakennusalaista, rakennusoikeudesta ja kerrosluvusta. Laajennuksista osa on tapahtunut rakennuksen vaipan sisällä, osa on ollut vähäisiä rungon ulkopuolisia laajennuksia.

Lupien käsitteilyssä sovelletaan väliaikaista rakennustapaohjetta ja aika hyvin hakijat ja suunnittelijat ovat niihin tutustuneet. Useimmat hakijat haluavat säilyttää alueen pispalalaisen ilmeen, joten suurempia ongelmia ei ole ollut.

Eri viranomaisista koostuva poikkeuslupatoimikunta kokoontuu silloin kun esiin tulee hankalampia

lupa-asioita. Esimerkiksi ullakkotilojen käyttöönnotot tai terrassin rakentamiset, ym. maisemaan vähemmän vaikuttavat lupahakemukset ratkaistaan kaavoituksessa ja erillisellä lausuntopyynnöllä maakuntamuseolta. Kyselyitä on tullut myös rakennusten purkamisesta poikkeusluvalla. Niiden perusteiksi vaaditaan kunnolliset kuntoarviot, joilla korjauskelvottomuus todetaan. Arviot on tehtävä Maakuntamuseon v. 2009 tekemän Kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuksen kuntoarvio-yleisohjeen mukaisesti. Muutamia kuntoarvioita on esitetty, mutta luvan myöntämiseen asti tapaukset eivät ole edenneet.

Poikkeuslupahakemuksen käsittelyaika on noin 4-6 viikkoa. Joskus päätöksen saa paljon nopeamminkin, etenkin tapauksissa, joissa luonnoksia on käsitelty jo varhaisessa vaiheessa ja siinä yhteydessä on ehditty saada myös maakuntamuseon lausunto. Kun aletaan suunnitella poikkeuslupaa vaativaa toimenpidettä Pispalassa, olisi hyvä tulla heti alkuun, jopa ennen kuin mitään on piirretty, ottaa yhteyttä kaaavoitukseen poikkeuslupien käsittelijään. Silloin hanketta voidaan heti kommentoida ja tarvittaessa ohjata sitä oikeaan suuntaan. Näin säästyy suunnittelijan työaika ja asiakkaan rahaa. Samoin käsitteilyaika saattaa lyhentyä, kun ei tarvitse tehdä korjauksia suunnitelmiin sen jälkeen kun hakemus on jätetty jo sisään ja naapurit kuultu. Mikäli hakemuksen jättämisen jälkeen suunnitelmiin tulee merkittäviä muutoksia, saatetaan joutua kuulemaan naapurit uudelleen.”

Poikkeuslupien käsittelijä: rak.ins. Merja Kinon, p. (03) 5656 5596, merja.kinos@tampere.fi

Lisätietoa netissä osoitteessa: www.pispala.fi/kaavoitus/

- Kaavaperiaate kokonaisuudessaan
- Tontinkäyttösuunnitelma 10 koe-tontille I-kaava-alueella
- Kuntoarvio-ohje
- Poikkeusluvan hakuohje
- Yhdistysten kannanottoja

NEUVOJA VANHAN TALON OMISTAJALLE

Edellisessä Pispalalaisessa kerrottiin ECO2-hankkeen rahoittamasta selvitystyöstä, jossa pohdittiin Rakennuskulttuurin neuvonta- ja koulutuskeskuksen perustamista Tampereelle. Selvityksessä esille nousseisiin tarpeisiin ja ideoihin on lähdetty hakemaan vastauksia ja nyt odotellaan EAKR-hankkeen rahoituspäätöstä, jotta keskuksen toiminta saataisiin käynnistettyä.

– Hankeajatus on tähän mennessä edennyt myötätulella ja mikäli kaikki käy hyvin, syyskuussa 2011 käynnistyy noin kaksivuotinen projekti, jonka tavoitteena on luoda Tampereelle korjausrakentamisen alan verkosto sekä käynnistää neuvontapalvelut vanhojen talojen omistajille ja asukkaalle, kertoo projektipäällikkö **Irma Rantonen**.

Hankkeella on kovat haasteet, sillä syksyllä valmistuneessa selvitystyössä ei noussut esiin mitään tiettyä organisaatiota, joka tällaisen keskuksen voisi yksin synnyttää. Sen sijaan tarvitaan oppilaitosten, yritysten ja viranomais-

ten yhteistyötä keskuksen taakse.

– Sekin tuli selväksi, että kaupunki ei halua rahoittaa keskuksen toimintaa vaan rahoitus täytyy etsiä muualta. Hankerahoitus on hyvä alku, mutta jatkossa keskuksen olisi löydettävä sellaiset toimintamuodot, jotka myös tuovat tuloja.

Selvityksessä ehdotettiin kannatusyhdistyksen perustamista keskuksen taakse.

– Yhdistystaustaisena keskus toimisi voittoa tavoittelemattomana ja puolueettomana. Keskus ei tarjoa viranomaisoimintaa siinä mielessä, että keskukselta ei tule ohjeita, määräyksiä

”Laatu tuntuu asumistason paranemisenä ja kestävätkä ratkaisut näkyvät suoraan kukkarossa.

tai lupia vaan asiakas päättää itse, miten hän neuvoihin suhtautuu.

Rautakaupan neuvonnasta keskus eroaa siinä, että keskuksen tavoitteena ei ole myydä ratkaisuja vaan esitellä erilaisia vaihtoehtoja.

– Ammattitaitoa keskukseseen pitäisi saada, jotta alan laatutasoa voitaisiin nostaa. Laatu tuntuu asumistason paranemisenä ja kestävätkä ratkaisut näkyvät suoraan kukkarossa, jatkaa Rantonen.

Keskuksen toiminta-alue olisi Tampere, mutta toimintaa ja tempauksia voisi olla myös muualla Pirkanmaalla. Keskuksen sijainniksi on ehdotettu Pispalasta entistä Uittoyhdistyksen taloa, Ratakatu 5:n taloa ja kolmantena vaihtoehtona Tallipihan yhteydessä olevaa Alamuseon taloa.

– Pispalassa asiakkaita varmasti piisaisi jo lähistöltä. Muualta tuleville keskus tarjoaisi mahdollisuuden tutustua pispalalaiseen perinteeseen.

Tulevaisuudessa keskus voisi olla houkutteleva kohtaamispaikka neuvoja tarvitseville.

– Vanhojen talojen omistajille, rakentajille, opiskelijoille, koululaisille, tutkijoille, yrittäjille ja vaikkapa sisustajille, jotka etsivät vanhoja rakennusosia.

Selvitystyö löytyy ECO2-hankkeen sivuilta osoitteesta: <http://www.eco2.fi/default/fi/hankkeet/rakennuskultturi/>

Yhteydenpitoa varten on perustettu sähköpostiryhmä: rakennuskulttuuri-keskus@googlegroups.com, johon voi liittyä lähettämällä pyynnön Irmalle osoitteeseen: irma.rantonen@nic.fi. Mikäli hanke nytkähtää liikkeelle, sähköpostiryhmän ylläpitäjäksi tulee projektin vetäjä.

YHDISTYSTEN YHDISTYS

Pispalan kumppanuus yhdistää työllistettävät ja työllistävät tahot

PISPALALAINEN-LEHTI TEHDÄÄN Kumppanuudessa osittain talkoilla ja osittain työllistettyjen toimesta. Jutut, valokuvat, mainokset, taitto ja jakelu edellyttävät isoa joukkoa ja monipuolisia taitoja. Lehtiprojekti tehdään porukalla kaksi kertaa vuodessa, jouluksi ja keväällä ennen Pispalan karnevaaleja. Lehti on ilmestynyt vuodesta 1975 alkaen.

Kuusi taloa vilisee innokkaita tekijöitä

Yksi taloista lienee ylitse muiden. Yli 100-vuotiaan Rajaportin saunan lämmitys, asiakaspalvelu, huolto ja kunnossapito sekä kahvilan ja kokoustan palvelut antavat monipuolisia työtehtäviä. Saunan kansainvälisten asiakkaiden palveleminen tuo oman suolansa arjen rutiineihin.

Kirjastotalo on toiminut yli 10 vuotta Tahmelan mutkassa. Talo on täynnä lahjoituksin saatuja kierrätyskirjoja. Laajakaistayhteyksin varustettuja tietokoneita ja työasemia on toistakymmentä. Työtehtävät ovat esimerkiksi asiakaspalveluun, kirjojen kierrätykseen liittyviä töitä sekä tietoverkon ja työasemien ylläpidon tehtäviä. Kirjastolla säilytettäviä Pispalaa koskevia arkistoja kartutetaan työllistämistoiminnan

avulla. Valokuvat, artikkelit, videot ja muut ovat työntekijöiden mielenkiinnon kohteena.

– Media-alan osaajia talo palvelee esimerkiksi siten, että työasemilla syntyy jatkuvasti Pispalan tapahtumista kertovia julisteita ja tietysti Pispalalainen lehti valmistuu Mediapajassa, jossa myös pispala.fi verkkopalvelua pidetään yllä. Talon ylläpitoon ja siivoukseen tarvitaan myös tekeviä käsiä, kertoo kumppanuuden työllistämiskoordinaattori **Marita Sandt**.

Kurpitsalta viljelyoppia

Yli 10-vuotias Kurpitsatalo herää kevään korvalla henkiin ja talon kunnostusta jatketaan työllistettyjen voimin. Erilaiset asiakaspalvelutehtävät kuten viljelyvälineiden lainaus, soutuveneiden vuokraus ja kasvimaiden jyrätyöt kuuluvat talon tarjoamiin työtehtäviin.

– Se on puutarhatöistä, yrttien ja kasvien viljelystä sekä ympäristötaiteesta tai ympäristön huoltotöistä kiinnostuneille osaajille tai aloittelijoille.

Kurpitsatalon vierisellä tontilla toimii Vuorenväen Lastenmaa, jossa peikot, satuhahmot ja menneen maailman maahiset lymyävät.

– Vuorenväen Lastenmaa on oikea työpaikka satuhahmoista tai niihin liit-

Kansainvälistä osaamista PAU housessa

Kris Le May on hyvä esimerkki siitä, miten taiteen ammattilainen tai alalle aikova voi löytää väylän työllistymiseen kumppanuuden kautta. Le May on Kustom Kreationin perustaja ja toimitusjohtaja. Hän on ammattilainen, jolla on yli kymmenen vuoden työkokemus teatteri- ja tapahtuma-alalta sekä (BA) Technical and Production Arts tutkinto The Royal Scottish Academy of Music and Drama -oppilaitoksesta. Kris muutti Suomeen kolme ja puoli vuotta sitten, tammikuussa 2008. Hän on sittemmin opiskellut suomen kielen, työskennellyt useissa mielenkiintoisissa tapahtumissa ja produktioissa, sekä perustanut oman yritysensä Kustom Kreationin, jonka tukikohta Werstas on Tampereen Pispalassa.

Ennen Pispalaaan tuloaan hän työskenteli esimerkiksi teattereissa lavastustaiteilijana ja työskennellyt useiden kansainvälisesti arvostettujen taiteilijoiden kanssa. Kris harrastaa myös muun muassa basson soittoa, ja hän on tuttu näky paikallisissa jameissa ja muissa kulttuuri- ja musiikkitaapahtumissa.

tyivistä tarinoista kiinnostuneille luovan alan työntekijöille.

Hirvitalolle tunnustusta

Viisi vuotta toiminut Hirvitalo ja Pispalan nykytaiteen keskus on työtoimintataloista kansainvälisin. Pispalan kulttuuriyhdistys on viime vuosina saanut tunnustusta toiminnastaan useilta tahoilta, viimeksi tänä keväänä Suomen kulttuurirahaston taholta 30 000 euron avustuksen muodossa. Hirvitalossa on tarjolla Gallerian ja vaihtuviin taidenäyttelyihin liittyviä töitä.

– Talossa ja puutarhassa järjestettävien kulttuuri- ja taidetapahtumien organisointi vaatii toimivia työtiimejä, sanoo Sandt.

Laajat kansainväliset yhteydet antavat hyvät mahdollisuudet luoda uusia verkostoja ja luontevan tavan pitää yllä kielitaitoa.

– Eikä tarvitse olla taiteilija ollakseen Hirvitalon töissä, pihan ja kiinteistön hoitoon liittyviä töitä riittää koko kesäksi ja pitkälle syksyyn.

PAU housessa käy kuhina

Puukkoniemen kaupan talossa on ollut vuodesta 2009 lähtien Kumppanuusverkoston toimintaa. Nyt siellä vai-

uttaa PAU house -taidetyöryhitys. Talon toiminnan keskeisin idea on valmentaa työllistettyjä oman osaamisensa markkinointiin.

– Siellä järjestetään työllistettyjen toimesta pitkin vuotta erilaisia taide- ja kulttuuritapahtumia, joissa tuodaan esille taidetyötä ja sen osaajia, kertoo kumppanuuden toinen työllistämiskoordinaattori **Paula Huhtanen**.

Työtoimintaa ovat muiden muassa graafinen suunnittelu, kirjallisuus, valokuva-, video- ja elokuvataide, kuvataide, tekstiili- ja vaatesuunnittelu, ympäristötaide sekä sisustus- ja lavastustaide.

– Taidetyöryhitys kutsuu kaikkia pispalalaisia tutustumaan tekijöihin paikanpäällä, kehottaa Huhtanen.

Teatterista kiinnostuneille

Syksyllä 2008 käynnistynyt Pispalan Teatteri toimii Pyynikin Trikoon tiloissa. Teatteritoiminnan työtehtävistä kiinnostuneille on tarjolla niin näyttö- ja käsikirjoittamista, lavastamista, puvustamista ja paljon kaikenlaisia avustavia tehtäviä teatteriesityksissä. Viime kesän tapaan tehdään töitä myös Viikinsaareissa kesäteatterin merkeissä.

PISPALAN KUMPPANUUS RY

- Pispalan kumppanuus työllistää taide- ja kulttuurialan työttömiä, pitkäaikaistyöttömiä ja vaikeasti työllistettäviä.
- Pitkäaikaistyöttömällä on vähintään vuoden työttömyys takana ja vaikeasti työllistettävällä yli 500 päivää.
- Pispalan kumppanuus ry:hyn on liittynyt 11 yhdistystä ja yksi osuuskunta, jotka tarjoavat monipuolisia työtehtäviä.
- Kumppanuuden tehtävänä on hoitaa byrokratia, toimia työnantajana ja pitää yhteyttä eri viranomaisiin. Toimintaa tuetaan valtion työllisyyspoliittisella avustuksella. Sitä tukevat myös Pispalan rukoushuoneyhdistys ja Tampereen kaupunki.
- Käynnisti toimintansa 1.8.2009

- pispalalaisten yhdistysten kattojärjestönä.
- Vuoden 2010 aikana oli työllistettyä 35 henkilöä palkkatuella, joista kolme oppisopimuksella, 45 osallistui työelämävalmennukseen ja kaksi työkokeiluun.
- Kuntouttavaan työtoimintaan osallistui yhteensä neljä henkilöä.
- Työpäiviä karttui yhteensä 8 275.
- Yhdistyksen kokonaistalous vuonna 2010 oli 440.000 euroa.

Kumppanuuden työpaikoista voi kysellä kaikista työtoimintataloista ja hankkeen vetäjän tavoittaa parhaiten Kirjastotalolta.

Yhteystiedot: Marita Sandt, marita.sandt@gmail.com

Haaveiden toteuttamista ja työelämävalmennusta

Sami Vuontoniemi on ollut puoli vuotta Kumppanuuden työelämävalmennuksessa. Työtehtävät ovat olleet monipuolisia ja kiinnostavia. Niihin ovat kuuluneet esimerkiksi graafinen suunnittelu ja tapahtumien järjestäminen, kuten taidesuunnistus. Kokemukset ovat olleet positiivisia. Sami tuli mukaan lähes sattumalta, hän kuuli mahdollisuudesta aikaisemman koulutusprojektin aikana.

– Tämä on ollut myös haastavaa. Taidesuunnistuksessa sain toteuttaa yhden haaveeni, digimaalausta live-tilanteessa PAU housen tiloissa.

Jatkosuunnitelmatkin ovat valmiina. Pääsykokeet Tampereen ammattikorkeakouluun ovat takana, valintaa pitää jännittää toukokuun lopulle asti.

★ PAU house karnevaaleilla

• Tapahtumia klo 12-16

• Samin audiovisuaalinen tarinatuokkia lapsille klo 13

PISPALAN VAHVAT NAISET PRAMILLE RÖNNISSÄ

"... sieltä he katsovat kotoista mäkeä, kissoja, koiria, tuttua väkeä, viittoen, luikaten parhaansa mukaan, ettemme loukkaisi Pispalan kivissä jalkaamme kukaan."

KENTIES NUO Alfhildiä, tuota toivossa väkevää äitiä, kuvaavat säkeet ovat olleet alitajuntaisesti vaikuttamassa Rön- nin kesäteatterin väkeen heidän dra- matisoidessaan kesän 2011 näytelmää. Lauri Viidan *Moreenista* nousee esiin naisten panos.

Yli 30 vuotta toiminut Eräjärven Työväen Näyttämö on ottanut harras- tuksessaan uuden askeleen. Se drama- tisoi ryhmätyönä yhdessä ohjaajansa **Perttu Pesän** kanssa itsensä näköisen näytelmän. Moreenia esitetään Rön- nin kesäteatterissa Oriveden Eräjärvellä kesä-elokuussa.

Iisakki Niemisen perhe on näytel- mässä luonnollisesti keskiössä, mutta Pispalan rakentamisessa ovat mukana myös naiset. Heidän toimintansa ja

roolinsa teollisen yhteiskunnan muo- toutumisessa tulee esiin muun muassa taustalla jylisevän kansalaissodan aika- na. Liiallista vakavuutta dramatisoin- nissa on vältetty.

Matkalla Rön- nin kesäteatteriin kan- nattaa ottaa ilo irti koko alueen tar- jonnasta. Purnun taidenäyttelyssä vain muutaman kilometrin päässä voi käydä katselemaan kuraattori **Timo Valja- kan** kokoamia *Sijamuotoja*. Eräjärven kirkolla pääsee kuulemaan kokemuksia maamme ensimmäisen yhdistysmuo- toisen sosiaalisen yrityksen, Eräjärven Kehittämisyhdistyksen toiminnasta. Siellä voi myös vierailta Tampereen kivimuseotakin perinteisemmässä Ki- vimuseossa.

Vastaavalla tavalla Rön- niin muualta tulevia ohjataan tutustumaan Moree- nin alkulähteeseen, eli Pispalaan.

Rön- nin matka saattaa viedä liiaksi voimia, ellei välillä nauti muutakin kuin hengenravintoa. Eräjärven Lou- nasravintolassa on ryhmille tarjolla Moreenin juhlapöytä tai vaihtoehto- sesti Pispalan mustamakkaralautanen. Rön- nin huvikeskuksessa puolestaan tarjotaan liha-, kana- tai kalapohjaisia vaihtoehtoja. Ruokailut tulee varata etukäteen.

Rön- nin Kesäteatterin ensi-illassa 17.6.2011 Lauri Viita: Moreeni, ohjaus Perttu Pesä.

Pispalan nykytaiteen keskuksen tulevaa ohjelmaa

TOUKOKUU

Pispalan karnevaalit
21.-23.5.

29.5.-19.6.2011 Katariina Katlan ja Anna-Liisa Kankaanmäen näyttelyn **avajaiset** 28.5. klo 18

KESÄKUU

Tanssilaboratorio
-työpajapainotteinen nykytanssin tapahtumasarja

HEINÄKUU

Musta Pispala
-Anarkistinen vastakulttuurifestivaali

Performanssifesta
-Viidettä kertaa Hirvitalolla järjestettävä kansainvälinen live-taiteen tapah- tuma

ELOKUU

Top of the world
-Taiteilija Paula Ervamaan järjestämä

monitaiteellinen yhteisötaitetapahtu- ma

Lisäksi koko kesän kestävä **Kelluva puutarha**
-Kuvataiteilija Sami Maalaksen kollek- tiiviveistosprojekti, jossa rakennetaan kelluva kaupunginosa Pyhäjärvelle

Katso lisää:
hirvikatu10.net

TANDEM- NÄYTTELY!

Pyynikin "Näksyn" (näkötornin) kahvi- lassa esiin tulee vasta uunista vedettyjä lasitöitä ja Pispalan Kirjaston Galleri- assa "harsoista teräslasia".

Jouni Kopsa avaa kolmen Tampe- reella 2011 esiintuotavansa näyttelyn sarjan reippaasti tuplanäyttelyllä. Pyy- nikin näkötornilta on esillä hänen uu- simmat nyt keväällä valmistuneet kaksi työnsarjaansa. Työt ovat metalli- ja lasi- konstruktioita. Pispalan kansankirjas- tolla taas on talvella valmistunut sarja *Harsoinen teräslasi*. *Teräslasi*-sarjassa on lasin lisäksi keskeisessä asemassa syöpynyt ruosteinen teräslevy. Irtiotto kliseisistä toteutustavoista tapahtunee juuri näissä töissä. Näkötorinkin näyt- telyissä on uusia lähestymistapoja lasin ja metallin vuoropuheluissa niin ikään. Kirjaston näyttelyssä on esillä myös Jounin työharjoittelija Sanna Rissanen töitä.

Näyttelyn katsomisen voi mainiosti yhdistää päivä- tai sunnuntaikävelyn. Pyynikin näkötornin näyttely on avoin- na koko kesäkuun joka päivä kahvion aukioloaikoina klo. 9.00-21.00.

Jouni Kopsa: Harsoinen teräslasi
Kuva: Sanna Rissanen

Sanna Rissanen: Tiimalasi
Kuva: Sanna Rissanen

Kirjaston Gallerian osuus on avoinna 1.6-22.6 välisen ajan arkisin klo 13.00-20.00, lauantaisin klo 10.00-14.00 sekä sunnuntaisin klo 12.00-18.00 (su vain galleria on avoinna).

Jouni ja Sanna toivottavat kansalaiset näyttelyihin tervetulleeksi!

TAHMELA

Puh. 03 223 5241

Palvelemme: ma-la 9-21, su 11-21

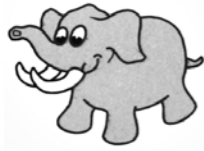

Myös meikkauspalvelua

Pispalan valtatie 73 B
33250 Tampere
puh. 0405882818

HAMMASLABORATORIO

MARKKU JÄRVINEN
erikoishammasteknikko

PIRKANKATU 3, 33230 TAMPERE. PUHELIN (03) 213 0329.

KAMPAAMO
HÄME

Reija Jantunen
Pyyrikintori 8, puh. 222 0140

AVOINNA: ark. 9-17
la 9-13
ke suljettu

Etsitkö työllesi tekijää?
Meiltä löytyy!

www.komeetta.eu

Kulttuuriosuuskunta Komeetta
Pyyrikintie 25, 33230 Tampere
puh. 040 725 9280

Pirkanmaan Rengas-Apu Oy

- Renkaat ja vanteet edullisesti, myös käytetyt
- Edulliset asennukset ja kausisäilytys
- Huoltoautolla hommat hoituvat tien päälläkin tai vaikka kotipihassasi

Avoimena ark. 9-17, la 10-14

Pispalan valtatie 24, puh. 020 740 2680

ELÄINLÄÄKÄRI

Inka-Mari Anttila

Pättiniemenkatu 5
33270 Tampere

VASTAANOTTO AJANVARAUKSELLA p.040 585 9799

Heinätori

-ravintola, restaurant-

Pyyrikintori 5, Tampere

puh. (03) 212 1205

www.heinatori.com

PARTURI
Team

Puh. 2221 333

Pyyrikintori 3

(Heinätorin puolella)

Lainalaatikko

puh. (03) 222 0956
Yritys- ja kotimuutot

www.lainalaatikko.fi

Vuokraamme:

- Laatikot
- Muuttokärryt
- Kotiinkuljetus

MUUTTOKESKUS
Noutovarasto Pispalanvaltatie 27

Arvotaiteen myynti, osto,
vaihto ja ilmainen arviointi

p. 0400 731 262
www.artpispala.fi

Pispalan valtatie 13 A 1 (Pispalan taidetalo), 33250 Tampere

22 vuotta Pispalassa Pispalan valtatie 21
VIINI JA OLUT p. 222 9661
TARVIKE SHOP Av. 10-17
www.kotiviini.com la 10-14

PAULAHOUSE

HAPPENING IS HAPPENING

KREATION

FUNKY
PRINT

WWW.PISPALA.FI
WWW.PAULAHUHTANEN.FI

Talo, jossa näkijä kohtaa tekijän.

DO IT!

OPEN: AVOINNA:
NOW & THEN SILLOIN & TÄLLÖIN

PISPALAN VALTATIE 11

RAJAPORTIN SAUNA 104 v. 1906-2010

Sauna - Kahvila - Hieroja

Pispalan valtatie 9 - www.rajaportinsauna.fi

Suomen vanhin yleinen sauna

puh. 03 222 3823

AVOINNA:

ma 18 - 22

ke 18 - 22

pe 15 - 21

la 14 - 22

Miesten ja naisten osasto

Maksu: ma ja ke 4€, pe ja la 6€

Myös sarjakortteja

Kysy tilausaunoja, puh. 045 136 5557

Hierontahuone

Ajanvaraus: puh. 045 673 6871

Saunaterapiaa

varaukset: 050 494 0501

www.saunawellness.net

Rajaportin kahvila

puh. 044 055 9353

**AVOINNA SAUNA-AIKOINA
JA TILAUKSESTA**

Kahvia, pullaa, jäätelöä,
olutta, virvokkeita
ja pikkusytävää.

Sisätilaa 3 huoneessa
yhteensä n. 35 paikkaa.

Myös kokouksiin 1-3 huonetta
tarjoilulla tai ilman.

Kesäterassilla 20 paikka.

Erikoisaukioloajat:

**Juhannusaattona klo 12-18
Juhannuspäivänä suljettu
Muuten auki normaalisti
La 11.6. Suomalaisen saunan
päivänä erikoisohjelmaa ja
telttasauna pihassa**

Saunatuotteita:

- T-paitoja on monenlaisia ja monessa värissä. Hinta 15 €
- Tukevakankaiset saunakassit pitkällä sangoilla; musta tai valkoinen tai juuttikankainen. Hinta 8 €
- Saunan historiikkikirja "Puhraasta tuli". Hinta 15 €
- Reino-tohvelit ja Miesten vuoro -elokuvan DVD (engl. tekstit) samassa paketissa. Hinta 39 €
- Tuotteet myynnissä kahviossa.

